

NUORET TUNTURIEN VARJOISSA
– Tutkimus nuorisotyön
tarpeellisuudesta hiihtokeskuksissa

Sanna Sorvoja
Pauliina Tiiro
Opinnäytetyö
Humanistinen
ammattikorkeakoulu
Tornion kampus
Kansalaistoiminnan
ja nuorisotyön
koulutusohjelma
10/2010

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma
TIIVISTELMÄ

Työn tekijät Sanna Sorvoja, Pauliina Tiiro	Sivumäärä 49
Työn nimi Nuoret tunturien varjoissa – Tutkimus nuorisotyön tarpeellisuudesta hiihtokeskuksissa	
Ohjaava opettaja Eeva Mäkelä, Kai Lehtonen	
Työn tilaaja ja / tai työelämäohjaaja Preventiimi	
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia sitä, tarvitaanko nykypäivän viihteellisessä hiihtokeskusympäristössä nuorisotyötä. Tavoitteena tutkimuksella on tuoda ilmi se, miten nuoret hiihtokeskuksissa on unohdettu.</p> <p>Opinnäytetyön tilaajana on Humanistisen ammattikorkeakoulun hallinnoima nuorisoalan ehkäisevän päihdetyön osaamiskeskus Preventiimi. Opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivisena tutkimuksena. Tutkimustietoa kerättiin kuuden hiihtokeskuskunnan nuorisotyöntekijöille suunnatuista haastatteluista, sekä keväällä 2010 tehdystä ehkäisevän päihdetyön projektista Iso-Syötteen hiihtokeskuksessa.</p> <p>Opinnäytetyön teoriaosuudessa on avattu käsitteet nuorisotyö ja hiihtokeskus sekä kerrottu nuorisokulttuureista, jotka voidaan yhdistää hiihtokeskusympäristöön. Haastatteluosuudessa tuodaan esille nuorisotyöntekijöiden ajatuksia hiihtokeskusten vaikutuksesta nuorisotyöhön.</p> <p>Hiihtokeskuksissa on siirrytty uuteen aikaan. Talviaktiviteettien ohella hiihtokeskuksissa harrastetaan ahkerasti iltaelämää, johon kuuluu olennaisena osana alkoholin käyttö. Iloinen lomatumnelma ja alkoholimyönteisen ympäristön houkutukset ovat hiihtokeskuksissa lähellä myös nuoria. Etenkin vilkkaimpana sesonkiaikana nuoria ei saisi unohtaa. Tutkimustuloksiimme viitaten, nuorille tulisi tarjota toimintaa ja mahdollisuus tavata ikäisiään tovereita ohjatusti päihteettömässä ympäristössä.</p>	
Asiasanat: <i>nuorisotyö, hiihtokeskus, ehkäisevä päihdetyö, nuorisokulttuurit</i>	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in Civic Activity and Youth Work
ABSTRACT

Author Sorvoja Sanna, Tiiro Pauliina	Number of pages 49
Title Young people in the shadows of fells – Study of youth work needs in ski resorts	
Supervisor Eeva Mäkelä, Kai Lehtonen	
Subscriber and/or Mentor Preventiimi	
<p>The main purpose of this thesis is to study youth work needs in ski resorts. The goal of this thesis is to point out how people have forgotten that young people would really need youth work also in ski resorts.</p> <p>This thesis has been made customization for Preventiimi. Preventiimi is administered by Humak University of Applied Sciences and funded by Ministry of Education and culture in Finland.</p> <p>This thesis has been made by using qualitative research method. Research material has been rustled up by interviews which were headed off youth workers in ski resort communities. Information has also from substance abused from prevention project in Iso-Syöte ski resort during spring 2010.</p> <p>In this thesis, youth work, ski resort and youth culture in their theory are studied through case study methods, qualitative research methods and through interviews. In interviews, one can see youth workers ideas; how youth work should be carried out in ski resorts.</p> <p>The development of ski resorts has been very fast in last ten years. Besides normal skiing, night life activities have been the fastest growing business area in Ski resorts. Nowadays people are drinking more and more alcohol in ski resorts. This also means that young people are in danger, because ski resorts do not have proper services for young people during nights and evenings. Ski resorts should offer alcohol free activities for young people. Our thesis shows that this kind of activities should be carried out by professionals.</p>	
Keywords: youth work, ski resort, substance abuse prevention, youth culture	

SISÄLLYSLUETTELO

Tiivistelmä	II
Abstract	III
Sisällysluettelo	IV
1. JOHDANTO	1
2. TUTKIMUS	3
2.1. Tutkimuksen synty	3
2.2. Tutkimuksen kohderyhmä.....	4
2.3. Tutkimusongelma.....	6
2.4. Tutkimusote	7
2.5. Tutkimusstrategia ja – suunnitelma	8
2.6. Tutkimuksessa esiintyvät käsitteet.....	9
2.7. Tutkimuksen luotettavuus	9
3. OPINNÄYTETYÖN ETENEMINEN	11
3.1. Aiemmat opinnot.....	11
3.2. Ehkäisevän päihdetyön projekti	11
3.3. Menetelmät ja toiminnot hiihtolomaviikoilla	12
3.4. Projektin tulokset	13
3.5. Projektin kokemusten hyödyntäminen opinnäytetyössä.....	14
4. NUORISOTYÖ JA HIIHTOKESKUS	15
4.1. Mitä on nuorisotyö?	15
4.1.1. Nuorisotyön historiaa ja nykypäivää	16
4.1.2. Uuden ajan nuorisotyö	18
4.2. Ehkäisevä päihdetyö nuorisotyössä.....	21
4.2.1. Ehkäisevän päihdetyön tavoitteet nuorisotyössä	24
4.2.2. Ehkäisevän päihdetyön menetelmät nuorisotyössä	24
4.3. Hiihtokeskus.....	25
4.3.1. Hiihtokeskukset matkailun kentällä	27
5. NUORISOKULTTUURIN ILMENTYMÄT HIIHTOKESKUKSISSA	29
5.1. Mitä on nuorisokulttuuri	29
5.2. Lumilautailijat ja skimbaajat.....	31
5.3. Elämäntapayhteisö	33
6. HAASTATTELUOSUUS	35
6.1. Nuorisotyöntekijöiden ajatuksia nuorisotyön tarpeesta hiihtokeskuksissa	36
6.1.1. Hiihtokeskuksen vaikutus nuorisotyöhön	36
6.1.2. Nuorten paikkakuntalaisten suhde hiihtokeskukseen.....	37
6.1.3. Afterski ja alkoholinkäyttö.....	37
6.1.4. Ulkopaikkakuntalaiset ja nuorisotyö.....	38
7. POHDINTA	40
7.1. Nuorisotyön tarve	40
7.2. Nuorisotyön kehittäminen	42
8. LÄHDELUETTELO	44
9. LIITTEET.....	48

1. JOHDANTO

”Muumipeikko kohotti kuononsa ja näki revontulet, joita ainoakaan muumipeikko ei koskaan ollut nähnyt ennen häntä. Ne olivat siniset ja valkoiset ja vähän vihreät ja verhoilivat taivaan pitkillä, liehuvilla poimuillaan.” Tove Jansson, Taikatalvi.

Tove Janssonin kirjassa Taikatalvi muumipeikko herää kesken talven, eikä saa enää unta. Muiden muumien nukkuessa talviunta muumipeikko aloittaa jännittävän seikkailun lumisessa ja lumoavan kauniissa muumilaaksossa yhdessä uusien ystäviensä kanssa. Vieras, mutta kiehtova lumi tarjoaa muumille mahdollisuuksia nauttia talvisista elämyksistä ja eksoottisista maisemista.

Hiihtokeskuksiin matkaa vuosittain satojatuhansia turisteja nauttimaan ja virkistäytymään. Kaunis luonto ja hyvät harrastusmahdollisuudet ovat edelleen suosituimpia vetonauloja kotimaan matkailijalle. Nykyään monet kuitenkin matkustavat maamme suurimpiin hiihtokeskuksiin ainoastaan juhlimaan. Yhä useammalle revontulien ihastelu öisellä talvitaivaalla on vaihtunut yökerhojen neonvärisiin diskovaloihin.

”Ja kyllä, totta kai, aivan varmasti Lapin hiihtokeskuksissa myös jotkut hiihtävät ja toiset laskevat, mutta silti ne ovat paljon kuuluisampia siitä, mitä kaikkea muuta siellä tehdään. Kokeneet Levin kävijät tietävät, että after skissä on pakko olla viimeistään kolmelta.” (Me Naiset – artikkeli Terveiset Leviltä, nro 14, 28)

Miten ja miksi hiihtokeskukset ovat ajautuneet tällaiseen tilanteeseen? Minkälaista esimerkkiä näytämme omalla käyttäytymisellämme nuoremmille hiihtokeskuskävijöille? Pohdimme näitä kysymyksiä jo opintojemme aiemmassa vaiheessa, jolloin teimme pienimuotoisen tutkimuksen hiihtokeskusten kausityöntekijöistä. Tämän työn ja keväällä 2010 tekemämme ehkäisevän päihdetyön projektiopintojen innoittamana päädyimme työstämään myös opinnäytetyömme hiihtokeskusympäristöön liittyen. Pyrimme selvittämään omien kokemustemme sekä hiihtokeskuspaikkakuntien nuorisotyöntekijöiden mielipiteitä kuunnellen, tulisiko

hiihtokeskuksessa tehdä nuorisotyötä. Pyrimme myös selvittämään, liittyykö nuorten illanviettoihin hiihtokeskuksissa alkoholi ja afterski- juhlinta.

Opinnäytetyön otsikko kertoo nuorten palveluiden unohtamisesta hiihtokeskuksessa. Aikuisia on muistettu ravintoloilla ja lapsia lastentarhoilla, mutta nuoret ovat joutuneet väliinputoajien asemaan hiihtokeskuksissa. Heille ei ole tarjottu tarpeisiinsa sopivia palveluja.

”Hiihtokeskuksessa järjestettiin aikoinaan limudiskoja nuorille, jonne myös me jalkauduimme. Paikalla toimi Keltainen Partio (vertaa Saapas tai Reppu), jossa nuorisotyöntekijät olivat töissä (selviämisasemalla). Tällä hetkellä diskotoimintaa ei ole.” (ote haastattelusta)

2. TUTKIMUS

2.1. Tutkimuksen synty

Olemme pohjustaneet opinnäytetyötämme ehkä hieman huomaamattakin jo suuntaavien opintojen ensimmäiseltä kurssilta lähtien. ”Yhteisöt ja yhteisötyö” kurssilla selvitimme yhteisöanalyysissa hiihtokeskuskausityöntekijöiden yhteisöjä. Toisella suuntaavalla kurssilla ”Sosiaalisen vahvistamisen käytännöt ja niiden kehittäminen” teimme menetelmätyön ehkäisevästä päihdetyöstä hiihtokeskuksessa, mikä antoi viimeisen pontimen mielenkiinnollemme suorittaa projekti hiihtokeskuksessa. Olemme siis hankkineet taustatietoa aiheesta jo pidemmän aikaa.

Opinnäytetyömme aiheen valinta syntyi kevään 2010 aikana ”Sosiaalisen vahvistamisen käytänteitä edistävä projektityö” - kurssin yhteydessä Iso-Syötteen hiihtokeskuksessa Pudasjärvellä. Projektiin ”Nuorten päihdetyön afterski” liittyvän työn teemana oli nuorisotyö hiihtokeskuksessa. Projektihankkeessa mukana oli myös paikallinen matkailuelinkeinon harjoittaja.

Tutkimusaiheen monipuolisuus, kuten eri peli- ja toiminta-aktiviteettien tarjonta tunturin juurella, laskettelu- sekä nuorisokulttuuri, nuorisotilan ylläpito, toimivat kaikki yhdessä kimmokkeena laajemman tutkimuksen aikaansaamiseksi. Kannustusta tutkimusaiheeseen on tullut myös Preventiimiltä. Lehtorimme neuvosta otimme yhteyttä Preventiimiin. He olivat kiinnostuneita aiheestamme ja nimesivät opinnäytetyöohjaajan työllemme. Preventiimi on valtakunnallinen nuorisoalan ehkäisevän päihdetyön osaamiskeskus, joka tarjoaa laadukasta ja monipuolista tietoa ehkäisevästä päihdetyöstä nuorten parissa toimiville ammattilaisille. Se on osa Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistamaa pysyvää valtakunnallista nuorisotyön kehittämis- ja palvelukeskusrakennetta. (www.preventiimi.fi)

Aiempiä tutkimuksia nuorisotyön tarpeesta hiihtokeskuksessa ei ole tehty, joten HUMAK:in puolesta nähtiin myös tarvetta kyseessä olevan tutkimuksen tekemiselle. Kun tutkimusaihe on työn tekijöille myös projektin kautta työperäisesti tuttu, oli tutkimuksen synty luonteva ja lähtökohdat tutkimustyön aloittamiseksi vakaalla pohjalla. Oma kiinnostuksemme laskettelukulttuuriin on tuonut tutkimukseen oman inspiroivan lisänsä.

Erik Allardt (2001) mukailleen, urheilu luo sosiaalista yhteisöllisyyttä, jota jokainen yhteiskunta tarvitsee. Sosiaalista aktiivisuutta ruokkiva ja nuorisoa kasvattava toiminta on arvokasta. Suurin osa nuorisosta on samaa mieltä, he pitävät urheilua sekä laajemmin liikunnan sosiaalista aspektia tärkeänä. (Koski & Tähtinen 2005, 13. Nuorisotutkimus 1/2005)

2.2. Tutkimuksen kohderyhmä

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat 13–17 -vuotiaat hiihtokeskuksissa aikaansa viettävät nuoret. Ikäjakaumaa perustelemme kunnallisen nuorisotyön viitoittaman esimerkin vuoksi. Valintamme perustuu keväällä 2010 suorittamaamme ehkäisevän päihdetyön projektiin. Olisi ollut mielenkiintoista tutkia aihetta nuorten näkökulmasta, mutta hakiessamme tarkempaa suuntaa projektista opinnäytetyöhömmme, ei projektipaikka tarjonnut tarpeeksi informaatiota tähän näkökulmaan monipuolisen tutkimustiedon kokoamiseksi. Näin ollen tulevana nuorisotyön ammattilaisina havainnoimme nuorisotyön tarvetta hiihtokeskuksessa. Tässä tutkimuksessa olemme kiinnostuneita myös hiihtokeskuspaikkakuntien nuorisotyöntekijöiden näkemyksistä: vaikuttaako hiihtokeskus heidän kunnassaan tehtävään nuorisotyöhön, mitä mieltä he ovat hiihtokeskuskulttuurista, sekä kokevatko he nuoret turistikin myös työnsä kohderyhmäksi.

Tutkimuksen kohderyhmänä opinnäytetyössämme esiintyvät myös nuorisokulttuuria edustavat lumilautailijat ja skimbaajat eli suksilla laskevat laskettelijat. Murto-osaa tämän nuorisokulttuurin edustajista voidaan myöhemmin nimittää myös ”elämäntapalaskijoiksi” harrastuksen muuttuessa elämäntavaksi matkalla nuoruudesta aikuisuuteen.

”Kokemuksesta tiedetään, että yhteisössä saattaa olla nopeastikin esiin tulevia päihteiden käytöstä esiintyviä ongelmia tai tekijöitä, jotka altistavat päihteiden käyttöön. Tällöin toiminnassa korostuu terveiden sosiaalisten verkostojen tukeminen. Tällaisen verkoston saattavat muodostaa esimerkiksi perhe tai ystävät tai esimerkiksi nuorisotalon toimintaan tai harrastuksiin liittyvät verkostot.”(Kylmänen 2005, 9)

Edellä olevassa kappaleessa korostuvat hiihtokeskuksissa aikaansa viettäviin nuoriin kohdistuva uhkakuvat, mutta myös nuorisotyön luomat mahdollisuudet. Alkoholin käyttö hiihtokeskuksissa saattaa olla aikuisväestön keskuudessa valitettavasti keskeisessä asemassa. Me Naisten artikkeli ”Terveiset Leviltä” kertoo hiihtokeskuksen alkoholinhuuruudesta arjesta. Artikkelissa kerrotaan, kuinka kokeneet Levin kävijät tietävät, että after skissä on oltava viimeistään kolmelta, ja sitä ennen tulisi tilata ylihintainen poroburrito krapulaiselta kausityöläiseltä. Terveet sosiaaliset verkostot kuten esim. nuorisotyö tilatoimintana sekä harrastuksiin liittyvät verkostot ovat puolestaan kaipaamiamme nuorten mahdollisuuksia. (Me Naiset – artikkeli Terveiset Leviltä, nro 14, 28)

Lisähaasteen tuovat yhteisön arvot, jotka tulee tiedostaa ehkäisevää päihdetyötä määriteltäessä. Toiminnassa tulisi tiedostaa ja huomioida se, mitä nuoret kokevat. Jos on omaksuttu pää täyteen – mentaliteetti, voi työ olla voimavaroja hyvin vievää, mutta pitkällä tähtäimellä alueellinen yhteistyö säästää voimavaroja jatkossa. (Kylmänen 2005, 9 – 10)

”Sosiaalisen vahvistamisen käytännöt ja niiden kehittäminen”- kurssilla suuntaavissa opinnoissamme tutustuimme lumilautailijaporukan tekemään lumilautailuelokuvaan. Digistyles-porukka elokuvan extra-osiossa viettää railakkaan alkoholipitoista asuntovaunuelämää. Suurin osa extra-osiossa vierailevista pojista on kuvaamishetkellä alaikäisiä. Siitä huolimatta alkoholi näyttyy elokuvassa tärkeässä osassa. Tällaiset yhteisön toimintatavat on hyvä tiedostaa ja huomioida määriteltäessä ehkäisevää päihdetyötä hiihtokeskuksiin.

”nythän vasta voi alkaa dokaan ku on jurrissa” (Digistyles, All In One Hole)

Sosiologi Tommi Hoikkalan mukaan nuoruus ja aikuisuus eivät enää riipu iästä, koska nuoruuden ja aikuisuuden raja-aidat ovat hämärtyneet.

” Tämän päivän nuori 12-vuotias on nähnyt ja kokenut useimmat niistä asioista, joilta nuoria on perinteisesti varjeltu. Nuoret, jopa 10-vuotiaat, samastuvat voimakkaasti nuorisokulttuurin eri ilmentymiin, joita ovat muun muassa hiphopparit, graffarit, skeittarit, hevarit, blackmetallit, skinheadit, teknot, punkkarit, luontoaktivistit sekä urheilevat nuoret.” (Kemppinen 1999, 38)

2.3. Tutkimusongelma

Päädyimme tarkastelemaan aihetta nuorisotyöntekijän näkökulmasta. Tässä tutkimustyössä haetaan vastaus tutkimuskysymykseen:

1. Mikä on nuorisotyön tarve hiihtokeskuksessa?

Samalla on kartoitettu vastaukset tutkimusongelmaa tarkentaviin alakysymyksiin:

1.1 Ehkäisevän päihdetyön merkitys hiihtokeskuksessa

1.2 Nuorisotyön kehittämismahdollisuudet

Tutkimusongelmaan haetaan vastausta haastatteluilla, jotka on suunnattu kuuden eri kunnan nuorisotoimille. Vastamme tutkimuskysymyksiin myös omien kokemustemme pohjalta. Tutkimuksemme valikoitui kuusi kuntaa hiihtokeskusten pohjoisten sijaintien ja suurimpien hiihtokeskusten mukaan: Kolari, Kittilä, Kuusamo, Pudasjärvi, Pelkosenniemi ja Sotkamo, joissa sijaitsevat hiihtokeskukset Ylläs, Levi, Ruka, Iso-Syöte, Pyhä ja Vuokatti.

2.4. Tutkimusote

Tutkimusmenetelmäksi olemme valinneet laadullisen eli kvalitatiivisen lähestymistavan. Kvalitatiivinen lähestymistapa on tutkimuksemme kannalta mielekäs, sillä tarkoituksemme ei ole ollut tehdä suurta kartoittavaa tutkimusta, vaan tutustua tiettyjen hiihtokeskusten yksilöllisiin tilanteisiin. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä. Tällä tarkoitetaan ilmiön tarkoituksen tai merkityksen selvittämistä sekä kokonaisvaltaisen ja syvemmän ymmärryksen saamista. Käytännössä tämä tarkoittaa usein tilan antamista tutkittavien henkilöiden näkökulmille ja kokemuksille, sekä perehtymistä tutkittavaan ilmiöön liittyviin ajatuksiin, tunteisiin ja vaikuttimiin. Koska kyse on empiirisen ilmiön tutkimisesta, on laadullisia menetelmiä pidettävä työkaluina ja korostettava kohdeilmiön käsitteellisen pohdinnan merkitystä. (Eskola, Suoranta 2000, 13–15)

Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on tutkijan avoin subjektiviteetti (ns. omakohtaisuus) ja sen myöntäminen, että tutkija on tutkimuksensa keskeinen tutkimusväline. Keskeisenä periaatteena laadullisuuden arvioimiseen ovat mm. uskottavuus ja varmuus, tarkemmin eriteltyinä realistisuus, vakuuttavuus, yhteistoiminnallisuus ja kritiikki. Tutkimuksen pätevyydellä tutkija osoittaa tieteellisen otteensa ja tieteenalansa hallinnan. (Eskola, Suoranta 2000, 17–18)

Aineiston hankinta on yksi laadullisen tutkimuksen tärkeimpiä vaiheita, sillä aineistolähteiden monilukuisuus voi aiheuttaa sen, että parhaita mahdollisia saatavilla tai saavutettavissa olevia aineistoja ja aineiston hankkimiskeinoja ei tule aina käytetyksi. (Eskola, Suoranta 2000, 19)

Edellä mainituista laadullisista syistä johtuen, tässä opinnäytetyössä käytettämämme tutkimusmenetelmä valikoitui kvalitatiiviseksi haastattelututkimukseksi. Päädyimme käyttämään kyseistä tutkimustapaa myös siksi, että pääsimme vaikuttamaan tutkimuksen luotettavuuteen valitsemalla aihepiiriin mahdollisimman hyvin tuntevat haastateltavat. Pohdimme myös muita tutkimusmenetelmiä, mutta tutkimusalueen toimintaympäristö ollessa niin laaja, havaitsimme, että esimerkiksi paikanpäällä suoritettavat tapaustutkimukset olisivat vaatineet laajemman tutkimustyön tekemisen.

2.5. Tutkimusstrategia ja – suunnitelma

Tutkimuksessa halusimme selvittää, kokevatko hiihtokeskuspaikkakuntien nuorisotyöntekijät tarvetta nuorisotyölle hiihtokeskuksessa. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat hiihtokeskuspaikkakunnan nuoret sekä paikkakunnan nuoret turistit. Keväällä 2010 tekemässämme projektiopintojen jaksossa kartoitimme opinnäytetyön aihealueita käytännön työtehtävien kautta. Projektityö käsitti muun muassa nuorisotilan ylläpitotehtäviä hiihtokeskuksessa hiihtolomaviikkojen aikana sekä erilaisten ilta-aktiviteettien järjestämistä. Kokemuksemme kautta päädyimme tekemään tarkemman selvityksen nuorisotyön tarpeesta hiihtokeskuksissa opinnäytetyön muodossa.

Opinnäytetyön aiheen ja tutkimusmenetelmien valinnassa merkittävänä vaikuttimena toimivat sosiaalisen vahvistamisen suuntaavat opinnot, joissa lehtorimme kannustus ja tuki aiheen parissa työskentelyn jatkamiseksi oli ensisijaisen tärkeä. Ilman riittävää opintopohjaa, keinot tuottaa opinnäytetyö kyseisestä aiheesta olisivat olleet vähissä.

Varsinainen tutkimussuunnitelma toteutettiin vuoden 2010 alussa, kun projektiopinnot alkoivat konkretisoitua. Tutkimussuunnitelmassa kävimme läpi tutkimusaiheen, kohderyhmän, menetelmät, aikataulun sekä tutkimuksen tavoitteet. Lisäksi tutkimussuunnitelmassa esiteltiin ehkäisevän päihdetyön projektiopintojamme. Hyvän tietopohjan ja kokemuksen osalta tutkimussuunnitelma syntyi nopeasti ja vaivatta. Esittelimme opinnäytetyösuunnitelmamme opinnäytetyöseminaarissa tammikuussa 2010, jonka jälkeen työllemme valittiin ohjaajat.

2.6. Tutkimuksessa esiintyvät käsitteet

Tutkimuksessamme käytämme käsitettä *nuorisotyö*. Tavoitteenamme on selvittää mitä nuorisotyö on, miksi sitä tarvitaan ja ketkä sitä tekevät. *Hiihtokeskus* käsitteenä kattaa tutkimuksen keskeisen tapahtumapaikan. Käsite *nuorisokulttuuri* käsittää läpileikkauksen hiihtokeskuksissa aikaansa viettävien nuorten yhteisöllisestä kulttuurista. Koska alkoholi on vakiinnuttanut paikkansa hiihtokeskuksissa ehkä jopa rinnelajeja pysyvämmin, myös *ennaltaehkäisevä päihdetyö* on hyvin olennainen käsite tutkimuksessamme.

2.7. Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta arvioidessa pohdimme sitä, onko haastattelemillamme nuorisotyöntekijöillä riittävää tietämystä kertomaan paikkakuntiansa nuorten toiminnasta hiihtokeskuksissa. Omat kokemuksemme tutkimuksemme kuudesta hiihtokeskuksesta tukivat mielestämme hyvin nuorisotyöntekijöiden antamia vastauksia. Haastatteluosuudesta saamiamme vastauksia pidämme tutkimuksen tuloksien kannalta riittävän luotettavina. Haastatteluosiossa kiinnitimme erityisesti huomioita kysymysasetteluun. Pyrimme välttämään suljettuja kysymyksiä, joissa vastaukset pitäytyisivät kyllä tai ei- väittämissä. Sen sijaan rakensimme kysymykset avoimiksi, jolloin vastaajalle jäi vapaat kädet vastauksen muotoiluun. Erillisellä ohjeistuksella opastimme vastaajia pitäytymään totuudessa ja asiakeskeisyydessä.

Näin ollen katsomme, että tutkimus on tarvittaessa toistettavissa ja että tällöin saadut vastaukset vastaisivat tätä tutkimusta, tutkimuksen tekijästä riippumatta. Lisäksi tutkimuksen luotettavuutta lisää se tosiasia, että tekijöillä on omakohtaista kokemusta tutkittavasta ilmiöstä. Saadun käytännön kokemuksen kautta myös lähdekirjallisuuteen on voitu tarvittaessa suhtautua kriittisesti.

3. OPINNÄYTETYÖN ETENEMINEN

Tässä luvussa luomme katsauksen tekemästämme opinnäytetyön pohjatyöstä. Työmme aihe on nuorisotyön kentällä uusi sekä hiihtokeskusympäristö saattaa olla monelle vieras ympäristö.

3.1. Aiemmat opinnot

Työmme alussa mainitsimme, että olemme sosiaalisen vahvistamisen opinnoissamme tehneet hiihtokeskusympäristöön liittyviä töitä. Mielenkiintomme hiihtokeskusympäristössä tapahtuviin muutoksiin ja omakohtaisten kokemustemme kautta päädyimme ensin tekemään opintojemme sisältämän projektin hiihtokeskuksessa. Tämän jälkeen ryhdyimme työstämään myös opinnäytetyötämme samaan aihepiiriin liittyen.

3.2. Ehkäisevän päihdetyön projekti

Keväällä 2010 suoritimme projektiopintomme Pudasjärvellä Iso-Syötteen hiihtokeskuksessa. Projektimme tarkoituksena oli järjestää nuorille päihteetöntä toimintaa iltaisin.

Ehkäisevän päihdetyön projektissa tavoitteenamme oli saavuttaa mahdollisimman paljon nuoria järjestämämme toiminnan pariin. Halusimme tarjota nuorille hiihtokeskusympäristössä päihteetöntä toimintaa, joka ei vaatinut osallistujaltaan muuta kuin päihteettömänä saapumisen paikan päälle. Suoranaisesti nuoriin kohdistettua projektimme tyyppistä toimintaa ei aiemmin hiihtokeskusympäristössä ollut juuri järjestetty.

Projektimme toteutettiin keväällä 2010 Pudasjärvellä sijaitsevassa Iso-Syötteen hiihtokeskuksessa hiihtolomaviikoilla 8, 9 ja 10. Ennen kyseisiä viikkoja olimme

suunnitelleet yhdessä työnantajamme ja ohjaajamme kanssa ohjelman hiihtolomaviikkojen toiminnasta. Suunnittelimme yhden viikon ohjelman ja tätä ohjelmaa toteutettiin viikolla 8 sekä soveltaen viikoilla 9 ja 10. Viikon 8 aikana huomasimme, että järjestämäämme toimintaan tuli mukaan myös nuorempia osallistujia, joten jaksotimme illat alle 13-vuotiaiden ja myöhemmin illalla 13–17 -vuotiaiden ”vuoroihin”. Ohjelmaa markkinoitiin Syötecaravanin nettisivuilla, sekä kevään 2010 matkailumessuilla.

Projektiviikoista 10 viikko oli odotetustikin kaikkein vilkkain. Etelän runsasluminen talvi saattoi osaltaan vaikuttaa siihen, ettei Etelä- ja Keski-Suomen lomaviikoilla ollut niin paljon kävijöitä kuin Pohjois-Suomen lomaviikolla.

3.3. Menetelmät ja toiminnot hiihtolomaviikoilla

Projektissamme merkittävin menetelmä oli nuorisotilatoiminta hiihtokeskuksessa. Järjestimme nuorisotilalla ja sen ympäristössä erilaista toimintaa, kuten diskoja ja elokuvailtoja. Nuorisotila sijaitsi asuntovaunualueen vieressä ja sen omisti paikallinen matkailuyrittäjä, joka oli kunnostanut vanhasta kuntosalista tilan lähinnä asuntovaunualueen nuorille. Tilalla ei ollut minkäänlaista ohjattua toimintaa tai valvontaa, vaan ainoastaan paikka, johon asuntovaunualueen lapset ja nuoret pääsivät avainkortilla katselemaan televisiota ja pelailemaan pelejä.

Projektimme aikana tila ja toiminnot olivat tarkoitettu kaikille tunturi-alueella oleskeleville nuorille, ei pelkästään asuntovaunualueen nuorille. Tilalle saapui viettämään iltaa nuoria myös tunturin toiselta puolelta, joille tilalla oleskelu ei olisi muuten ollut mahdollista.

3.4. Projektin tulokset

Projektimme toteuttaminen oli intensiivinen, kolmen viikon jakso Iso-Syötteen hiihtokeskuksessa. Halusimme tarjota nuorille päihde- ja turvallisuus- ja terveys- ja hyvinvointitoimintaa iltaisin ja ennen kaikkea paikan, jossa nuoret voisivat viettää aikaa ja tavata muita nuoria. Vaikka toimintamme ei kahdella ensimmäisellä hiihtolomaviikolla tavoittanut niin paljoa juuri sitä ikäryhmää, jota olisimme toivoneet, emme voi kuitenkaan sanoa, että jouduimme palaamaan kotiin tyhjin käsin.

Iso-Syötteen hiihtokeskuksessa käy nuoria hiihtokeskuksen kokoon nähden kohtalaisesti. Nuoret ovat kotoisin lähikylistä sekä Oulun seudulta. Iso-Syötteellä nuoret asuvat asuntovaunuissa sekä mökeissä. He ovat saapuneet keskuksen joko vanhempiensa kanssa tai ystäväporukalla.

Kokemuksiemme mukaan nuoret viettävät Iso-Syötteellä iltaisin aikaa majapaikoissaan, mutta myös ulkona hengailen. Vaunualueella nuoriin saattoi törmätä myöhään illalla myös saunatiloissa, jonne nuoret olivat saapuneet viettämään aikaa alkoholijuomien kera. Etenkin vanhempien kanssa hiihtokeskukseen saapuneet nuoret hakeutuivat viettämään iltaa pois mökiltä tai asuntovaunusta.

Projektimme kolmantena viikkona nuorisotila täyttyi nuorista, jotka löysivät paikalle niin vaunualueelta kuin kauempana sijaitsevista mökeistäkin. Kokemuksiemme ja nuorilta saamiemme palautteiden mukaan tilan toiminta nähtiin sesonkiaikoina tarpeelliseksi ja tila nuorten mielestä mukavaksi paikaksi viettää aikaa. Tilan sisustukseen ja varustukseen nuoret toivoivat kuitenkin parannusta. Yhtenä työvoittona mainittakoon 15 -vuotias poika, joka vietti aikaansa kavereidensa kanssa tilan ulkopuolella olutpullo kädessään. Hetken juttutuokio kumminkin vakuutti pojan jättämään oluensa pihalle ja siirryttiin viettämään iltaa sisätiloihin. Tästä porukasta tulikin kymppiviikon vakioporukkaa.

Nuorisotyön tarpeen näemme Iso-Syötteellä vielä aika vähäiseksi, mutta emme kuitenkaan täysin turhaksi. Iso-Syötteellä ei suurempien hiihtokeskusten tavoin kuulu vakiovarustukseen asuntovaunu-alueen omaa nuorisoporukkaa. Etenkin Pohjois-Suomen hiihtolomaviikot sekä juhlapyhät kuten Uusivuosi, Pääsiäinen ja Vappu vetävät hiihtokeskukseen paljon kävijöitä nuorista lähtien. Sesonkiaikoina näkisimme nuorisotyön tekemisen Iso-Syötteellä tärkeäksi. Iso-Syötteellä on siis ainakin ruuhkaisina aikoina tarvetta nuorisotilalle, jossa nuoret voivat viettää aikaa ikäisessä seurassaan ilman päihteitä.

3.5. Projektin kokemusten hyödyntäminen opinnäytetyössä

Projektioptojen suorittaminen hiihtokeskuksessa mahdollisti meille oman käsityksen luomisen Iso-Syötteellä kulkevien nuorten illanvietosta. Opinnäytetyömme kannalta projektin suorittaminen hiihtokeskuksessa avasi meille tilaisuuden käyttää aiemmista opinnoista oppiamme menetelmiä. Näiden käytännön kokemusten kautta halusimme opinnäytetyön muodossa esittää oman näkemyksemme siitä onko nuorisotyölle tarvetta hiihtokeskuksissa.

4. NUORISOTYÖ JA HIIHTOKESKUS

4.1. Mitä on nuorisotyö?

Nuorisotyö on monipuolista toimintaa nuorten parissa, sitä tekevät julkinen sektori, seurakunnat, järjestöt, yhteisöt sekä vapaaehtoiset yksityiset henkilöt. Nuorisotyössä on tärkeää se, että sitä tekevät henkilöt ovat vastuuntuntoisia aikuisia, jotka tulevat hyvin toimeen nuorten kanssa. (Kemppinen 1999, 36)

Yleensä nuoret ovat tekemisissä nuorisotyöntekijän kanssa vapaa-ajallaan tai harrastuksen kautta, joten kontaktit kohdentuvat nuorten omaan ajankäyttöön ja ajoittuvat sinne missä nuoret ovat. Tämän takia tapaamiset ovat usein epämuodollisia. Nuorisotyö on aina pyrkinyt ohjailemaan ja kasvattamaan nuoria sekä ennaltaehkäisemään nuoria vaikeuksiin ajautumiselta. Perinteisesti on pyritty pitämään nuoret poissa kaduilta sekä kapakoista ja tarjottu vaihtoehtoisia tapoja aikuisuuteen valmistautumisessa. Aina voi esittää kysymyksen: miksi näin toimitaan? Ollaanko enemmän huolissaan nuorten hyvinvoinnista vai omasta turvallisuudesta, sekä missä määrin erilaiset sisäänpäin kääntyvät ongelmat herättävät yhteisen huolen? Ainakin voidaan olettaa, että yleistä turvallisuutta ja järjestystä uhkaavat ongelmat herättävät herkemmin yhteisen eetoksen siitä, että ongelmalle tulisi tehdä jotakin. (Vehviläinen 2002, 31, 49)

Nuorisolaki jäsentää ja määrittelee nuorisotyötä, sekä esittää konkreettisesti nuorisotyön sisällön. Puitteiltaan se on kumminkin puitelaki, eikä velvoita kuntia ehdottomasti tiettyihin toimiin, mutta painottaa nuorisotyön toteutumisen vastuuta kunnissa. Näin ollen se ei merkitse nuorisotyötä välttämättömänä nuorten oikeutena. Nuorisolain mukaan nuorisotyön tavoitteena ja tarkoituksena on parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja, tukea nuorten itsenäistymistä, sosiaalista vahvistamista, kulttuurillista kasvua ja sukupolvien välistä vuorovaikutusta sekä edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta. Laissa nuoria ovat kaikki alle 29-vuotiaat. Yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen ovat lähtökohtia joilla tavoite toteutetaan. (<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>, 19.10.2010)

Tieteen piirissä sekä yleisesti nuorisotyöhön on kiinnitetty todella vähän huomiota. Tämä tuntuu erikoiselta, sillä jo toistasataa vuotta nuorisotyö on toiminut yhteisöllisyyden ja kansalaisuuden vahvistamiseksi. Minkään yksittäisen maailmanparannusohjelman palvelukseen nuorisotyön moniulotteista – ja arvoista kenttää ei kumminkaan voi valjastaa, mutta oikein nähtynä nuorisotyö toimii inhimillisen ja yhteiskunnallisen välinpitämättömyyden vastavoimana. Nuorisotyön kentillä karttuneet kokemukset vaikuttavat nuorten ihmisten ymmärrykseen, arvostukseen, tietoihin, taitoihin, ja tulevaan toimintaan, sillä ne sisältävät laajan joukon oppimisympäristöjä. Näitä yhteisöllisiä oppimiskokemuksia ohjaavat ammattimaiset työntekijät ja vapaaehtoiset toimijat. (Nieminen 2008, 21)

4.1.1. Nuorisotyön historiaa ja nykypäivää

Suomalaisen nuorisotyön juuret ovat 1800-luvulta, jolloin kristillinen työ ja kansalaisjärjestöt toimivat nuorisotyöntekijöinä. Tuolloin harjoitettiin nuorten toiminnan järjestämistä, nuorten toiminnan ohjausta ja nuorten toimintaa mahdolliseksi tekevää organisointia sekä nuorten toimintaan puuttumista. Vasta 1940-luvun jälkeen ammatillistettiin nimikkeet nuorisotyö ja nuorisotyöntekijä. (Cederlöf 2007, 23)

1940-luvulla aloitettiin myös yksivuotinen koulutus Yhteiskunnallisessa Korkeakoulussa opintolinjana nuoriso-ohjaajien koulutus ja kasvatus. Kumminkin jo ensimmäisen toimintavuoden jälkeen kävi selväksi, että yksivuotinen koulutus on liian suppea ja koulutus laajennettiin kaksivuotiseksi heti vuodesta 1946 lähtien. Tämän jälkeen tutkinnon rakenne pysyi lähes samanlaisena 1960-luvulle asti. Yhteiskunnallinen Korkeakoulu muuttui Tampereen Yliopistoksi 1960-luvulla, ja vuonna 1996 nuorisotyön tutkinto muutettiin yhteiskuntatieteiden kandidaatin tutkinnoksi ja perustettiin uusi linja nimeltä sosiaalityö. 1970-luvulta lähtien myös opistotasolla on koulutettu nuorisotyön ammattilaisia, mutta 1990-luvulla ammattikorkeakoulujärjestelmä mullisti opistotason nuorisotyön koulutuksen rakenteet. Opistotason koulutus liitettiin ammattikorkeakouluun, sekä perustettiin verkostoammattikorkeakoulu HUMAK, Humanistinen Ammattikorkeakoulu. 1990-luvun lopussa nuorisotyötä opetettiin kolmiportaisen tutkintojärjestelmän mukaan: nuorisotyön perustutkinto, ammattikorkeakoulututkinto, ja Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteiden maisterin tutkinto. Vaikka opetus ja opiskelu ovat vuosien mittaan muuttuneet paljon nuorisotyön saralla, pääpaino on edelleen samoissa asioissa: nuoren kohtaaminen ja ihmisyyden kunnioittaminen sekä turvallinen aikuismallin saattaminen nuoren rinnalle. (Hirvonen 2004, 55 – 65)

1970-luvulla nuorisotyön aseman virallisti nuorisotyölaki. Laki koski vain kuntia ja järjestöjä, sillä kirkon nuorisotyö perustui eri säädöksiin. Tuona aikana tapahtui nuorisotyön kattava kasvu, rakennettiin nuorisotaloja ja käytännön kenttätöitä tekeviä nuoriso-ohjaajia palkattiin lisää valtion rahoitusavulla. Nuorisotyölaki on uudistettu noin kymmenen vuoden välein ja vuonna 2006 nuorisotyölaki korvautui uudella nuorisolailla. 2000-luvulla nuorisotyön toteutusmuodot ovat moninaistuneet muun muassa erilaisten projektien kautta. Tällainen toimintakulttuuri näyttää tulleen jäädäkseen, ja nuorisotyöksi ymmärrettäviä projekteja on maassamme tuhansia. (Cederlöf 2007, 24 – 25, 28)

Nuorisotyö ammattina kytkeytyy useimmiten lasten ja nuorten vapaa-ajan viettoon, harrastustoimintaan ja muuhun epämuodolliseen toimintaan. Tämä on osaltaan aiheuttanut sen, ettei nuorisotyötä ole pidetty vakavasti otettavana ammatillisena toimintana kuin vasta muutaman vuosikymmenen ajan. (Hirvonen 2009, 41. Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät)

4.1.2. Uuden ajan nuorisotyö

Suomalainen yhteiskunta on kokenut suuria yhteiskunnallisia muutoksia viimeisen 150 vuoden aikana. Ne ovat vaikuttaneet huomattavasti kansalaisten arkeen ja hyvinvointiin. Elämäntavan muutos käynnistyi 1800-luvun lopulla, jolloin Suomi oli vielä maatalousvaltainen maa. Liberalismi toi mukanaan teollistumisen ja vapaan kaupan, jonka jälkeen ihmiset muuttivat kaupunkeihin ja nostivat työväenkysymyksen ajankohtaiseksi. 1950-luvulla tiedostettiin Suomen muuttuneen maatalousyhteiskunnasta teollisuusvaltioksi, ja nopea muutos moderniksi hyvinvointiyhteiskunnaksi käynnistyi 1960-1970-luvuilla. Toisen maailmansodan jälkeen alkoi ennätysmäinen talouskasvu Suomessa jatkuen 1980-luvun loppuun asti. Elintason nousu, taloudellinen kasvu ja hyvinvointivaltion rakentuminen katkesivat 1990-luvun lamaan, minkä jälkeen hyvinvointivaltio ei ole enää laajentunut, tilalle on tullut epävarmuus. Uusi talouden laskusuhdanne alkoi vuonna 2008, ja on tuonut esiin jälleen kysymyksiä koskien mm. taloudellista kasvua, sosiaalista turvaa sekä hyvinvoinnin takaamista. Tällä vuosituhanella Suomi on kaupunkimainen yhteiskunta, jossa muutokset ovat teknisiä, taloudellisia, sosiaalisia, kulttuurisia ja arvomaailmaan liittyviä. Yhteiskunnan muuttuessa esitetään erilaisia tulkintoja todellisuudesta ja pyritään ennakoimaan tulevaisuutta. (Kolkka, Mantela, Holopainen, Louhela, Packalén, Kaisvuo 2009, 47 – 53)

Tämän päivän yhteiskuntamme on alituisesti muuttuva. Sosiologit kutsuvat yhteiskuntaamme jälkimoderniksi tai myöhäismoderniksi yhteiskunnaksi, joka tarjoaa ennennäkemättömiä mahdollisuuksia, mutta myös uusia riskejä, josta syystä yhteiskuntaamme kutsutaan myös riskiyhteiskunnaksi. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen, Vilén 2003, 40)

Lukuisten erilaisten yhteiskuntamme uusien piirteiden myötä, myös nuorisotyö on kohdannut uusia haasteita ja pyrkinyt muuntautumaan niiden edessä. Kempainen kertoo, että nuorisotyö on muuttunut runsaasti viimeisen 30 vuoden aikana. Nykypäivän nuoriso ei enää tyydy pelkästään pelailemaan biljardia 1970-luvun nuorison lailla vaan 2000-luvun nuoriso kaipaa toimintaa ja virikkeitä, mikä ilmenee esimerkiksi hiihtokeskusten suosiona nuorten vapaa-ajan viettotapana. Nuorisotyö on seurannut aikaansa kiitettävästi. Nuorisotilat ja – talot ovat onnistuneesti kehittäneet toimintaansa vastaamaan 2000-luvun nuorten tarpeita. Nuorille itselleen yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset ovat olleet helpompia, sillä he sosiaalistuvat uusiin vaatimuksiin, kuten tietokoneiden käyttöön ja koulumaailmassa tapahtuviin muutoksiin. Muutoksien myötä nuoret vaativat toimintaa, joka vastaa heidän toiveitaan. Tässä näemmekin mahdollisuuden nuorisotyön toteuttamiseen hiihtokeskuksissa. Nuorisotyön tuleekin uusiutua jatkuvasti, jotta se kiinnostaisi ja innostaisi nuoria. Ajan muutokset vaativat myös nuorten parissa toimivalta ammattilaisilta jatkuvaa ammattitaidon kehittämistä ja kouluttautumista. Jälkimodernin nuorison kohtaamiseen tulee olla lukuisia eri kasvatus- ja työskentelymenetelmiä, sillä nykykuoriso on vaativa asiakas. (Kempainen 1999, 2, 96)

Kun yhteiskuntamme elää nopeasti ja jatkuvasti uusiutuen, työelämässä edellytykset jäsentää ja käsitellä uudelleen sekä valita tietoa korostuvat. Nuorisotyössä se tarkoittaa sitä, että panostetaan nuoren oman arvomaailman jäsentymiseen merkityksellisten kohtaamisten kautta sekä aikuisten, että vertaisryhmän kautta. Kasvatustehtävän täydentäjänä nuorisotyö toimii kodin, koulun ja viestintäteollisuuden rinnalla. Omat haasteensa asettavat myös yhä pirstaleisemmat sosio-kulttuuriset ryhmät, sillä 2000-luvun tavoin on jätetty hyvästit yhtenäisyyskulttuurille. Näin ollen nuorisoryhmien tarpeet ovat hyvin erilaisia ja usealle ryhmälle on kyettävä löytämään vaihtoehtoisia toiminnan muotoja ja kasvun tukemisen malleja. Enää nuorista ei voida puhua kollektiivina, sillä jopa jäsentymisen eri alakulttuureihin on ongelmallista. (<http://www.alli.fi/alli/strategia/1.html>, 17.10.2010)

Nuoruus ja nuoruuskäsityksen muuttumiseen voi liittää esimerkiksi vanhempien auktoriteettiaseman heikkenemisen sekä perinteiden häviämisen. Tällaiset muutokset ovat murentaneet sukupolvien rooleja ja suhteita, ja vaikutukset näkyvät selkeästi kulutus- ja nautintoyhteiskunnan korostamilla alueilla, kuten vapaa-ajan vietossa. Tämän päivän nuorison suhde liikuntaan rakentuu erilaisista vaikutteista ja erilaisessa ympäristössä kuin heidän vanhempiensa. Liikuntakulttuuri on mm. eriytyneempää, kaupallisempaa, mediavetoisempaa ja monipuolisempaa, mikä näkyy myös esimerkiksi hiihtokeskusten toiminnassa mainosten ja avoimen kaupallisuuden puolesta. Nuoruudesta ja terveydestä on tullut kaikenikäisten ihanne. Tähän liittyy myös urheilullisuuden korostuminen ja näin nuorilla ja nuorisokulttuureilla luodaan trendejä aikuisillekin. (Koski & Tähtinen 2005, 5. Nuorisotutkimus 1/2005)

Nuorisotyö uusilla kentillä vaikuttaa haasteelliselta ainaisten resurssikysymysten ja pirstoutuneiden nuorisokulttuurien edessä. Kun nuorista ei voida enää puhua kollektiivina, tarkoittaa se suuria muutoksia nuorisotyössä. Kollektiivisuuden hajoaminen esittää osaltaan kysymyksen, kuinka nuorisotyö tulisi hoitaa, jotta se palvelisi ainakin suurinta osaa uutta nuorisoa? Tuleeko nuorisotyön pitää koossa nuorisoa huolimatta heidän nuorisokulttuurillisista eroistaan? Vai ovatko tällaiset kysymykset turhia monikulttuurisessa yhteiskunnassa, jossa nuoret ovat kasvaneet? Yleisesti puhutaan siitä, kuinka nuorisotyön tulisi muuntautua ajan mukaan, ja mennä sinne missä nuoret ovat. Tällä opinnäytetyöllä esitämme yhden vaihtoehdon tavalle tehdä uuden ajan nuorisotyötä.

”Toisinaan Hemuli hiihti merelle ja yritti houkutella Surku-koiraa ulos uimahuoneesta. Mutta Surku ei ollut koskaan kiinnostunut vetokoirana olemisesta kuin mäenlaskustakaan. Hän oli ulkona ja ulvoi kuulle kaikki yöt, ja päivällä hän oli uninen ja tahtoi nukkua”

4.2. Ehkäisevä päihdetyö nuorisotyössä

Ehkäisevä päihdetyö on toimintaa, jolla pyritään ehkäisemään ja vähentämään päihteiden käyttöä vaikuttamalla päihteiden saatavuuteen, päihteitä koskeviin asenteisiin ja tietoihin, niiden käyttötapoihin sekä päihteiden ongelmakäyttöä synnyttäviin olosuhteisiin ja sitä tukevaan kulttuuriin. Sillä on myös selkeät tavoitteet ja kohteet. Kaiken kaikkiaan voi sanoa ehkäisevän päihdetyön olevan kaikki mielekäs tekeminen, mm. ohjattu vapaa-ajan toiminta, jossa on mahdollista erilaisten kokemusten kerääminen sekä mahdollisuus luoda sosiaalisia kontakteja. (Kylmänen 2005, 9, 13)

Lähestymiskulma nuorisoalan päihdetyöhön on humaani ja yksilöä arvostava, ei ongelmakeskeinen, sillä perusteeton syyllistäminen ja mustamaalaaminen eivät ole aiheellisia. Alle 18-vuotiaiden päihteiden käyttö on vähentynyt koko 2000-luvun ajan. Jotta myönteinen kehitystrendi säilyy, nuorten parissa tehtävää työtä on jatkettava. Nuorten parissa tehtävän päihdetyön toimijakenttä on melko hajanainen ja yksittäisiä toimintoja tehdään usein pienillä resursseilla. Ehkäisevän päihdetyön aseman määrittäminen on olennaista, jotta alan ammattilaiset ja nuoret itse ymmärtävät entistä paremmin eri työmuotojen tarkoituksen. (toim. Pylkkänen, Viitanen & Vuohelainen 2009, 1 – 4)

Ehkäisevän päihdetyön peruskäsitteet ja työmuotojen laatukriteerit on määritelty Laatu-tähteä tavoittelemassa – julkaisussa Stakesin, nykyisen Terveyden ja Hyvinvoinnin laitos- THL:n toimittamana. Ne on tarkoitettu ehkäisevän päihdetyön toimijoiden työkaluiksi, joiden avulla voimavaroja ja tukea voidaan suunnata tarkoituksenmukaisella tavalla. Yhtenä tavoitteena on antaa myös päättäjille ja yleisölle kuva siitä, millaisia ajanmukaisia keinoja ja mahdollisuuksia päihdehaittojen vähentämiselle on. Erikseen nuorten parissa tehtävään työhön laatukriteereissä ei oteta kantaa. (em. 8)

Ehkäisevän päihdetyön laatukriteereillä on mahdollista ohjata ehkäisevän päihdetyön rahoitusta. Niillä pyritään suuntaamaan resurssit toimintaan, jonka vaikutus päihdehaittoihin on todennäköisintä ja parhaiten perusteltavissa. Laatukriteerit ovat siis työkaluja ehkäisevän päihdetyön tekijöille. Ne on kuvattu laatu-tähteksi, joka koostuu työn sisällöstä, toteutuksesta, sekä seurannan ja arvioinnin tekijöistä. (Laatu-tähteä tavoittelemassa. Ehkäisevän päihdetyön laatukriteerit 2006, 5, 10)

Laatukriteerejä on yhteensä kaksitoista:

1. Työn kohdentaminen; määritellään kuuluvaksi joko yleiseen ehkäisyyn, riskiehkäisyyn tai molempiin.
2. Työ on kohdistettu ehkäisevän päihdetyön toteutustasoille; yhteiskunta, paikallisyhteisö, lähisuhteet ja yksilö. Eri tasoja voi myös yhdistellä.
3. Työ on kohdennettu määritellylle ryhmälle; joko yleisölle, jota ei määritä päihteiden käyttö, tai kohdennetusti ryhmille tai yksilöille. Työ voidaan kohdentaa myös ehkäisevän päihdetyön toteuttajiin tai päättäjiin, vanhempiin, tai muuhun ryhmään, joka vaikuttaa viimekätisen kohderyhmän elämään.
4. Työn tietoperusta on varmistettu; toimija mm. tuntee päihteiden käytön tilanteen, toimintaympäristön ja sen kulttuurin, sidosryhmät ja kohderyhmän käsitykset.
5. Työn arvot ja etiikka on määritelty; toiminta edistää mm. ihmis- ja perusoikeuksia, sekä toimija mm. ilmaisee oman arvoperustansa samalla ottaen huomioon myös muiden ammatilliset arvot ja periaatteet.
6. Työ on tavoitteellista yhteistoimintaa; toiminta on samansuuntaista kansallisten ja kansainvälisten sekä paikallisten että seudullisten strategioiden kanssa, toimien verkostoituneesti yhteistyössä.
7. Työlle on asetettu tavoite suhteessa ehkäisevän päihdetyön kohdentumiseen; tavoite on määritelty selkeästi ja realistisesti.
8. Työhön tarvittavat resurssit on määritelty; asetetut tavoitteet ja toteutus vastaavat resursseja, sekä toimintaan osallistuvien työnjako on määritelty.
9. Työn toteutusprosessit on valittu; toimintamenetelmän soveltuvuus tavoitteisiin sekä kohderyhmän ja resurssien huomioon otto tarkastellen toimintaa joko pitempiaikaisena tai yksittäisenä toimenpiteenä riskit ennakkoiden. Toiminnan tarve ja toteutusprosessit on perusteltu ja kuvattu.
10. Seuranta ja arviointi ovat kiinteä osa työtä; välietapit, määrällisten tai laadullisten arviointimittareiden kuvaaminen ja perusteleminen, sekä muutoksen vaatiman ajan huomioiminen.
11. Työssä varmistetaan laadun osatekijöiden tasapaino; varmistetaan laadun osatekijöiden keskinäinen tasapaino ja yhteensopivuus.

12. Työn tulokset suhteutetaan alkutilanteeseen; onko tulokset saavutettu maksimaalisesti, minimaalisesti vai ei lainkaan. (em. 15 – 28)

4.2.1. Ehkäisevän päihdetyön tavoitteet nuorisotyössä

Ehkäisevä päihdetyö on laaja-alaista eri tahojen välistä yhteistyötä, jonka tavoite on hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen. Yhteistyötä tekevät edustavat monenlaista osaamista ja työtä voidaan tehdä monista eri lähtökohdista käsin. Tällöin myös toiminnan sisällön, tavoitteiden ja tuloksien osalta eri tekijöillä on erilaisia odotuksia. (Huoponen, Peltonen 2002, 8)

Yksilön osalta tavoitteena voi olla elämäntilanteen vahvistaminen erityisesti hänen suhteissaan päihteisiin. Toimintoihin osallistaminen ja onnistunut vuorovaikutus tukevat parhaiten yksilön oman ajattelun vahvistamista. Yhteisön näkökulmasta tavoitteena pidetään yleisesti hyvinvoinnin lisäämistä. Yhteisölle suunnatussa toiminnassa korostuu terveiden sosiaalisten verkostojen tukeminen, kuten esimerkiksi perhe, ystävät, nuorisotalon toiminta tai harrastuksiin liittyvät verkostot. (Kylmänen 2005, 9)

4.2.2. Ehkäisevän päihdetyön menetelmät nuorisotyössä

Ehkäisevän päihdetyön, mm. vapaa-ajan ohjatussa toiminnassa nuorta voidaan turvallisesti tukea ja ohjata arvioimaan omaa elämäntilannetta ja suhtautumista erilaisiin asioihin, mikä käytännössä voi tarkoittaa nuoren ohjaamista, jolloin nuori arvioi omia asenteitaan päihteisiin, esim. tupakoinnin ja alkoholin suhteen. (Kylmänen 2005, 13)

Työväline, työkalu, toimintaprosessi, tai intervention toteutustapa ovat erilaisia menetelmiä ehkäisevään päihdetyöhön. Niitä syntyy toteuttajien ja tavoitteiden vaatimuksista. Oikeanlaisen menetelmän valitseminen on yksi laadukkaan ehkäisevän päihdetyön keskeisimmistä tunnusmerkeistä, sen tulee olla oikea suhteessa työn tavoitteisiin, kohderyhmään, ja resursseihin. Valinnassa on huomioitava se, mitkä menetelmistä ovat suunnattu alle 18-vuotiaille ja mitkä täysi-ikäisille. Menetelmien valinnassa huomioitava myös nuorisolan ehkäisevän päihdetyön kohde, se voi olla joko yksittäinen nuori tai nuorten ryhmä. Olennaisinta on, että valinnat menetelmistä tehdään tietoisesti ja niitä käyttävät työntekijät tuntevat menetelmien käyttötarkoituksen, perustelut ja rajoitteet. (toim. Pylkkänen, Viitanen & Vuohelainen 2009, 15)

Menetelmien valinnassa on otettava huomioon myös nuorten jo mahdollisesti kertyneet omakohtaiset päihdekokemukset, jotka eivät ole ikäsidonnaisia. Päihdemyönteiseen elämäntapaan on suhtauduttava kriittisesti ja sen todellisia vaaroja kaikilla elämänalueilla on tuotava esille. Tutkimuksemme kannalta edellä mainittu on oleellista, sillä hiihtokeskukset suosivat avoimesti juhlimis- ja alkoholikulttuuria esimerkiksi omassa mainonnassaan. Ehkäisevän päihdetyön tulisi näkyä hiihtokeskuksissa nimenomaan kriittisenä suhtautumisena päihdemyönteiseen elämäntapaan. Pitkäaikaiset terveydelliset riskit eivät kosketa nuoria tällä hetkellä, koska he haluavat elää ja toimia hetkessä. Ammattilaisten tulee tuntea erilaisia menetelmiä sekä soveltaa ja osata käyttää niitä oikein ja oikeissa tilanteissa. (toim. Pylkkänen, Viitanen & Vuohelainen 2009, 15 – 18)

4.3. Hiihtokeskus

Laskettelu katsotaan alkaneeksi Suomessa 1930-luvulla. Lajin perustajana pidetään murtomaahiihtäjä Erkki Penttilää, joka toi alppihihtolajit meille Kanadasta. Penttilän toimesta järjestettiin myös maamme ensimmäiset pujottelukilpailut Puijolla maaliskuussa 1934. (Facta 2001 s.397)

Maamme vanhin laskettelukeskus taas on Kauniaisten hiihtokeskus. Se on palvellut laskijoita jo vuodesta 1934. Lapin laskettelukeskuksista mainittakoon Ounasvaara, jonka ensimmäiset pujottelurinteet raivattiin vuonna 1943. Rinteiden avaaminen tapahtui saksalaiskenraali Eduard Dietelin toimesta, joka oli innokas laskettelija. (Saarenkylän historia, s. 350. kokoelma. Rovaniemi: Rovaniemen mlk, 1996. ISBN 951-970-53-3-3.)

Hiihtokeskusten nykyaikaisesta huvipuistomaisuudesta kertoo vuonna 2007 tehty tilastointi, jossa Levi oli Suomen neljänneksi suosituin maksullinen matkailukohde. Kärkipäähän ennen kyseistä hiihtokeskusta ylsivät vain Korkeasaari, Särkänniemi ja Finnkinon Tennispalatsi. (Me Naiset- artikkeli, nro 14/2009, 28) TNS Gallupilla toteutetun Hiihtokeskustutkimuksen (2010) mukaan joka viides suomalainen harrastaa laskettelua ja hiihtokeskusten palveluksiin ollaan erittäin tyytyväisiä. Tästä johtuen on erikoista, ettei nuorisotyö ole vielä saanut jalansijaa hiihtokeskuksissamme lapsiperheille suunnattujen aktiviteettien tapaan.

Suomen hiihtokeskukset kuuluvat katto-organisaatioon nimeltä Suomen Hiihtokeskusyhdistys ry (SHKY). Sen jäseninä on noin 80 hiihtokeskusta ja 55 hiihtokoulua. SHKY:n päätehtäviä ovat toimialan edunvalvonta, rinneturvallisuuden edistäminen, jäsenistön koulutus, tutkimustoiminta, alan tiedotus ja yhteismarkkinointi. Keskeisiksi tavoitteiksi kerrotaan laskettelun harrastajamäärän ja -aktiivisuuden lisääminen sekä toimialan terveen kasvun varmistaminen. (<http://www.ski.fi/tiedotteet>, 22.10.2010)

Hiihtokeskukset ovat arkitodellisuudesta irrallaan olevia paikkoja, joissa turismia on vaikea paeta ”viihteettömälle vyöhykkeelle”. Tunturissa lomailuun sisältyy olennaisena osana keskipäivän monomenot, iltapäivien afterskit ja yökerhot, jotka tarjoavat lähes vuorokauden ympäri mahdollisuuden humaltumiseen. Matkailun ”huvittelukeskuksien” viihteellinen elämä pyörii siis hyvinkin runsaasti alkoholin käytön ympärillä. (Orjasniemi, Tiuraniemi 2009, 199)

”Laskettelukeskuksista on tullut ravintolakeskuksia. Laskettelusta on tullut hyvä tekosyy lähteä viikonlopuksi ryyppäämään. Kuulen usein, että oltiin viikonloppu Rukalla tai Tahkolla. Kun porukoita seuraa paikan päällä, niin suurin liikuntaurakka näyttää olevan monojen jalkaan laitto. Vaivoin päästään hissillä ylös ja sieltä lähimpään rinneravintolaan ottamaan korjaussarjaa; ja kuinka ollakaan, tämä korjaussarja muuttuu virityssarjaksi.” (www.savonsanomat.fi)

Ennen hiihtokeskuksiin mentiin harrastamaan talviurheilulajeja ja nauttimaan yhteisestä ajasta perheen ja ystävien kanssa. Nykypäivänä maamme suurimpien hiihtokeskusten täytyy vastata myös toisenlaisiin tarpeisiin. Erilaiset illanviettopaikat, ruokaravintolat, kylpylät monipuolisine palveluineen sekä vaatekaupat ja muut putiikit kuuluvat osana nykyajan hiihtokeskusten palvelutarjontaan. Tänä päivänä hiihtokeskuksiin saapuu iso joukko matkajia, jotka tulevat virkistymään ilman aikomustakaan harrastaa talviaktiiviteetteja.

4.3.1. Hiihtokeskukset matkailun kentällä

Yksi voimakkaimmin kasvavimmista teollisuudenaloista on matkailu. Matkailuorganisaatiot, majoitus- ja pitopalvelut, ohjelmapalvelut sekä erilaiset matkailun oheispalvelut työllistävät runsaasti, joten työllistäjänäkin se on omaa luokkaansa. Alan kirjo kasvaa yhä moninaisemmaksi ja tämä liittyy laajempaan yhteiskunnalliseen muutokseen. Puhutaan jälkiteollisesta tuotannosta ja kulttuurista, mikä merkitsee uudenlaista työtä ja työoloja sekä ammatteja. Tätä yleistyvää työmuotoa kutsutaan uudeksi työksi, johon siis matkailutyö liittyy. Sesonkiluonne, osa-aikaisuus, ei kovin arvostettu matalan tulotason työ, jossa kuitenkin vaaditaan monialaosaamista, korkeaa vastuunkantoa, joustavuutta ja sitoutumista. Nämä ovat uuden työn tunnusmerkkejä. (Valkonen & Veijola 2008, 9 - 10)

Matkailu on voima, joka muuttaa paikkojen ja alueiden keskinäisiä suhteita ja identiteettejä. Voimistuvana työllistäjänä se vaikuttaa työyhteiskuntaan, niin alueellisesti, kansallisesti sekä globaalisti. Turismityö kytkeytyy työyhteiskunnan muutokseen ja avaa näkökulmia, joista voi tarkastella työyhteiskunnan muutosta ja vaikutusta työn tekemiseen ja työntekijöiden identiteetteihin. (Valkonen & Veijola 2008, 10)

”Paikallisen kulttuurisen erityisyyden pelätään katoavan, kun paikoista tulee kulutuksen kohteita. Matkamarkkinoinnissa Lappia ja sen tunturikeskuksia kuvataan paljolti saman kaavan mukaan ja samantyyppisten luonnon- ja kulttuurielementtien avulla kuin vaikkapa välimeren kohteita” (Tuulentie 2009, 101)

Lapissa keskusvetoisella matkailustrategialla pyritään siis matkailijoiden määrän lisäämiseen, kehittämällä palveluilta ensisijaisesti turismia tukeviksi matkailukeskittymiksi. Kriittisessä turismin tutkimuksessa kyseisen tapaista toimintaa on selitetty ”kahden kulttuurin yhteentörmäyksellä”; matkailun katsotaan vähitellen tuhoavan paikalliskulttuurin monimuotoisuuden erikoispiirteet muokkaamalla ne viihteelliseen muotoon. (Orjasniemi, Tiuraniemi 2009, 199)

5. NUORISOKULTTUURIN ILMENTYMÄT HIIHTOKESKUKSISSA

Hiihtokeskuksille tyypillisiä nuorisokulttuurin ilmentymiä ovat muun muassa lumilautailu ja ns. ”skimbaaminen” eli laskettelu suksilla. Käytämme tässä työssämme jatkossa suksilla laskettelusta käsitettä ”skimbaaminen”, joka on lajin harrastajien omakielinen termi ja kattaa alleen kaikki suksilla laskemisen eri muodot. Lumilautailija- ja skimbaajanuoret saapuvat hiihtokeskukseen lumen ja harrastuksensa perässä. Elämäntavoillaan he luovat nuorisokulttuurien ilmentymiä. Tässä kappaleessa haluammekin avata hieman nuorisokulttuurin ja elämäntapayhteisön käsitteitä. Nuorisokulttuurin käsite itsessään on hieman kyseenalainen, sillä nuorisokulttuurit saattavat muuttua nuorten varttuessa aikuiskulttuureiksi. Tämä on seurausta siitä, että aikuiseksi kasvanut nuori ei halua luopua kulttuurinsa harjoittamisesta. Aikuiskulttuurin edustajista kerromme otsakkeella elämäntapayhteisö.

5.1. Mitä on nuorisokulttuuri

Kulttuuri itsessään käsitetään omaksi alueekseen, jolla sosiaaliset ryhmät kehittävät erilaisia elämänmalleja tai -tapoja ja antavat niille sellaisen ilmaisullisen muodon, jonka ryhmä kokee mielekkääksi ja merkitykselliseksi. Kulttuurin voi sanoa sisältävän merkityskarttoja, jotka tekevät sosiaalisen maailman ja luonnon ymmärrettäviksi kulttuurin jäsenille. Kulttuuri koostuu elämäkokemuksista, merkityksistä, arvoista ja ideoista. Edellä mainitut näkyvät instituutioissa, sosiaalisissa suhteissa, uskomusjärjestelmissä, säännöissä, totumuksissa, tavoissa ja sosiaalisena käyttäytymisenä. (Puuronen 2000, 105)

Alitolppa-Niitamo on määritellyt kulttuuria muun muassa seuraavanlaisesti: Kulttuurin merkitys yhteisölle on sama kuin persoonallisuuden merkitys yksilölle eli kulttuuri voidaan ajatella ihmisyhteisön persoonallisuutena. Yhteisötkin ovat ainutkertaisia oman kulttuurinsa takia, samoin kuin ihmiset ovat toisistaan erottuvia yksilöitä oman persoonallisuutensa ansiosta. (toim. Matti Cantell 2000, 13)

Nuorisokulttuureista on tullut yhä enenevässä määrin elämäntapavalintoja, joiden kirjo ulottuu aina skeittaajista gootteihin. Samalla vastakkainasettelu valtakulttuurin ja populaarikulttuurin sekä ylikansallisen ja kansallisen kulttuurin välillä on lieventynyt tai menettämässä merkitystään. Tästä hyvä esimerkki on suomalainen hiphop-musiikki, jonka pioneerit alkoivat 1990-luvulla käyttää musiikissaan hyväkseen suomen kieltä ja erilaisia murteita. (Kallioniemi 2003, 483. Nuoruuden vuosisata)

Myös liikuntaa voi lähestyä nuorisokulttuurina, tarkoittaen sellaisia liikuntatoiminnan muotoja, joiden organisoiminen ja toteuttaminen tapahtuvat nuorten omasta aloitteesta ja joiden arvot määrittyvät nuorten maailmasta. Tämän tyyppinen nuorison omaehtoinen toiminta toteuttaa tyypillisen aktiivisen kansalaisuuden ihannetta. Toiminta on nuorten organisoimaa ja nuorten hallinnassa, mikä on tärkeää nuorten kasvun ja itsenäistymisen kannalta. Nuorisokulttuurisen liikunnan keskiössä on nuori ja hänen tarpeensa, ei urheilulajien ja niihin liittyvien kilpailujärjestelmien kehittäminen. Liikunnalle nuorisokulttuurina on leimallista myös toiminnan liittyminen muihin nuorisokulttuurisiin virtauksiin. Laskettelu kuuluu niin sanottuihin kasvulajeihin, joissa kysymys on pikemmin nuorisokulttuurisista liikuntamuodoista kuin perinteisestä kilpaurheilusta. (Aaltonen 2008, 320,323, 326)

5.2. Lumilautailijat ja skimbaajat

Lumilautailu ja skimbaaminen ovat hiihtokeskuksissa esiintyviä nuorisokulttuurin muotoja. Tutkimuksemme aiheen näkökulmasta on merkillepantavaa se, että liikunnallisesta luonteestaan huolimatta alkoholin käyttö on jostain syystä yleistä näiden nuorisokulttuurien edustajien keskuudessa. Omien kokemuksiemme ja laskuleffoista välittyvän kuvan kautta alkoholi liitetään laskijoiden rentoon ja huolettoman oloiseen elämäntyyliin. Laskuelokuvissa törmää harvemmin ikärajasuositukseen ja ”isojen poikien” tekemiä elokuvia katselevat ihailen myös pienemmät pojat. Nuoret saattavat ihailia vanhempien laskijoiden laskutyylejä, temppeja ja pukeutumista, mutta myös vanhempien laskijoiden rennon juhlijaa elämäntyyliä ja alkoholin käyttöä.

"Lumilautailuunhan kuuluu juhliminen. Meillä on aina isot bileet joko ennen kisaa tai sen jälkeen. Lautailutapahtumien järjestäjät tehtailevat juhlia ravintoloihin. Monesti on yhteisiä dinnereitä ja sitten heilutaan baareissa." (City lehti 21/2010)

Skimbaaja- ja lumilautailukulttuuria on tutkittu Suomessa suhteellisen vähän. Haluamme kuitenkin kertoa enemmän näistä nuorisokulttuurien muodoista, jottei niistä muodostuisi liian negatiivista kuvaa ainoastaan alkoholin käyttöä ja juhlimista suosivina nuorisokulttuureina.

Lumilautailukulttuuri-ideologia on osaltaan muuttunut kapinallisesta nuorisokulttuurista kaupallistuneeksi trendi-ilmiöksi. Vanhalle ja uudelle suuntaukselle ovat yhteisiä piirteitä muun muassa harrastuksen iloisuus, rentous, hauskanpitäminen ja jonkinasteinen kapinallisuus. Vanha suuntaus osoitti kapinallisuuttaan koko toiminnassaan. Uuden suuntauksen nähdään olevan kapinallinen lähinnä vain lajille tunnusomaisen pukeutumisen ja lajin extreme-luonteen vuoksi. Nykyajan lumilautailukulttuuri on sulautunut valtavirtaan ja ottanut paikkansa globalisoituneessa markkinamaailmassa. (Erkinheimo 2006, 28)

”Amerikkalaisesta alakulttuurista tuli 90-luvulla globaali ilmiö.” (First Descent).

Lumilautailun juuret löytyvät 1960-luvun Yhdysvalloista. Suomessa lajia on harrastettu noin kahdenkymmenen vuoden ajan. Lumilautailu on kylläkin rantautunut Suomeen jo aikaisemmin, mutta lajista saadun vaarallisen mielikuvan vuoksi lumilautailua pidettiin turvallisuusriskinä. Laskettelurinteet oli varattu nimensä mukaisesti ainoastaan laskettelijoille. Lumilautailu on kehittynyt nuorisokulttuurisesta marginaali-ilmiöstä trendi-ilmiöksi ja nykyään lumilautailu onkin koko kansan talviurheilulaji. (Hänninen 2005, 33,35-37)

Skimbaajien historia kytkeytyy alppihiihtoon. Alppihiihdosta lajia muotoiltiin freestylehiihtoon, jota on Suomessa harrastettu 1970-luvun puolivälistä lähtien. Freestyle jaetaan neljään eri osalajiin MC-tasolla: kumpareet, hypyt, skicross ja halfpipe. (<http://www.jfs.fi/lajiinfo/lajianalyysi.pdf>, 23.10.2010)

Temppujen harjoittelu ja niiden kuvaaminen ovat yksi lumilautailijoiden ja skimbaajien yhteisistä piirteistä. Kuvaamisen avulla laskijat pyrkivät parempiin suorituksiin. Nuorelle laskijalle omien taitojen näkeminen videolta saattaa olla tärkeä osa henkilökohtaisen identiteetin rakennusprosessia.

5.3. Elämäntapayhteisö

Yhteisö on monimerkityksinen ja laaja käsite. Yhteisöjä ovat esimerkiksi perhe, lähisuku, kaveripiirit, koulu sekä työyhteisö. Vähemmän tunnettu yhteisötermi, joka ei ole arkikielenkäytöstä yhtä tuttu, on elämäntapayhteisö. Yhteisö -käsitteestä voisi raa'asti sanoa, että se on yleisnimitys erilaisille ryhmämuodostelmille. Se viittaa ihmisten välisen vuorovaikutuksen tapaan, yhteisyyteen, ihmisten välisiin suhteisiin, tai sellaiseen, mikä on jollekin ihmisryhmälle yhteistä. Sen perustana ovat arvot ja toimintatavat, jotka yhteisön jäsenet ovat hyväksyneet. (Luentomuistiinpanot, 23.3.2009)

Elämäntapayhteisön muoto sisältyy uusyhteisöllisyyteen. Uusyhteisöllisyys koetaan kevyempirakenteisena ja joustavampana yhteisöllisyyden muotona sen liittyessä työhön, vapaa-aikaan, harrastus- ja vapaaehtoistoimintaan. Uusyhteisöllisyydessä tärkeää on yhdessäolo ja siitä saatavat elämykset. (Luentomuistiinpanot 23.3.2009)

Yhteisöllisyyden tunnusmerkit koostuvat erilaisista asioista, joiden merkitys eri ryhmille tai yhteisöille riippuu paljon myös yhteisön sisäisestä kulttuurista sekä arvoista. Sosiologi Scott Lash kertoo, että yhteisöt syntyvät yhteisöllisistä eleistä, kokoonpanoista, tavoista, totumuksista, kielestä ja yhteisön sosiaalisista työkaluista. Hänen mukaansa kysymys ei ole säännöistä eikä arvostelmista, vaan ennakoarvostelmista. Yhteisöt tunnistaa jaetuista merkityksistä. (Veijola 2005, 107)

Opinnäytetyössämme olemme halunneet tällä käsitteellä lisätä jatkumon edellä esiteltyihin nuorisokulttuurin muotoihin, siitä kuinka tällainen elämäntyyli on muovautunut osaksi elämää. Elämäntapa -käsite kuvataan yksilölle tai yhteisölle tunnusomaiseksi tavaksi elää tai toimia. Lumilautailu ja skimbaaminen nuoriso- ja aikuiskulttuureina saattavat olla hyvin itseensä sitovia harrastuksia, jopa niin, että niitä kutsutaan elämäntavoiksi. Hiihtokeskuksiin esimerkiksi hakeudutaan töihin laskemisen varjolla. Saattaapa joku työskennellä koko kesänkin voidakseen keskittyä talvella vain laskemiseen.

"I came here for a season, you know, live my dream, and I just never left. I love these mountains." (Reasons: A Ski Documentary)

6. HAASTATTELUOSUUS

Opinnäytetyömme käytännön osa on tehty haastattelututkimuksena. Tutkimus tehtiin syksyn 2010 aikana sähköpostitse.

Sähköpostia pidetään mahdollisena aineistonkeruumenetelmänä, jos sen käyttö on harkittu välineenä erikseen ja käyttö on perusteltua. Myös tutkijan tekninen tietämys tulee olla riittävä sähköpostin turvalliseen käyttämiseen. Sähköpostihaastattelun tekemisen mahdollistaa myös se, että haluttu otos on realistisesti tavoitettavissa sähköpostin välityksellä ja että vastaajat ovat kykeneviä sekä halukkaita vastaamaan haastatteluun kyseisellä menetelmällä. (Koivula 2010, 49)

Valitsimme sähköpostihaastattelun, koska se on omien kokemustemme perusteella tehokas keino tavoittaa kuntien nuorisosalalla toimivia henkilöitä. Sähköpostilla tehty haastattelu antaa vastaajalle myös mahdollisuuden pohtia vastauksiaan huolella sekä vastata kysymyksiin itselleen sopivana ajankohtana. Valintaamme tuki myös se, että kasvokkain tehty haastattelu olisi ollut vaikeampi toteuttaa, koska haastattelijat ja haastateltavat työskentelevät laajalla alueella.

Tutkimukseen otti osaa kuuden eri hiihtokeskuskunnan nuorisotoimien edustajia, jotka työtehtävissään edustavat joko nuorisotoimen johtajaa tai -sihteeriä. Kriteereinä kuntien valinnalle olivat hiihtokeskuksien suuruus, kävijämäärät ja pohjoinen sijainti. Tutkimuksen luotettavuus pyrittiin varmistamaan riittävän ohjeistuksen avulla.

Sosiaalisen vahvistamisen projektiopinnoissamme saimme tutkimuksen tekijöinä oman käsityksemme siitä, kuinka nuoret hiihtokeskuksissa viettävät iltainsä aikaansa ja liittykö ajanviettoon alkoholin käyttöä. Tämän taustan pohjalta oli vaivatonta rakentaa haastattelun runko ja haastattelukysymykset.

Halusimme tehdä haastatteluun selkeät, mutta riittävän monipuoliset kysymykset. Tarkoituksenamme oli pitää kysymysten määrä mahdollisimman pienenä, jottei liian pitkä haastattelu karsisi vastaajia. Pyrimme siis panostamaan kysymysten laatuun,

emme niinkään niiden määrään. Lopussa annoimme myös haastateltaville mahdollisuuden vapaaseen sanaan.

6.1. Nuorisotyöntekijöiden ajatuksia nuorisotyön tarpeesta hiihtokeskuksissa

Seuraavissa kappaleissa toteutetut haastattelut on avattu tarkemmin.

6.1.1. Hiihtokeskuksen vaikutus nuorisotyöhön

Suurin osa vastaajista kertoo hiihtokeskusten vaikuttaneen kunnan nuorisotyöhön tuomalla alueelle runsaasti erilaisia tapahtumia esimerkiksi diskoja, joiden järjestelyissä kunnan nuorisotoimi on mukana ainakin kuljetuksen järjestämisen osalta.

Eräs paikkakunta jalkautui muutama vuosi sitten limudiskoihin katupartion muodossa. Toinen vastaaja taas kertoi käyttävänsä hiihtokeskuksen palveluita hyväkseen muun muassa nuorille järjestettävänä harrastusmahdollisuuksina.

”Olemme kuitenkin huomanneet, että hiihtokeskuksen tapahtumat ovat tuoneet lisää päihteiden käyttöä.”

”Huonoina puolina voisi todeta keskuksessa asuvien nuorien oppivan väärän elämäntyylin, elleivät osaa suodattaa näkemäänsä ja kuulemaansa esimerkkiä.”

Hiihtokeskuksien myötä kuntien yksi pääelinkeino on matkailu, minkä vuoksi vastaajat pitivät hiihtokeskusten olemassaoloa hyvänä asiana paikkakuntalaisten merkittävinä työllistäjinä elinkeinoelämän varjopuolista (esimerkiksi alkoholin käyttö) huolimatta.

6.1.2. Nuorten paikkakuntalaisten suhde hiihtokeskukseen

Suurin osa vastaajista kertoo rannelajien olevan suosituimpia harrastuksia alueella. Jokaiselta alueelta löytyy kuitenkin myös nuoria, jotka eivät harrasta kyseisiä lajeja lainkaan tai harrastavat niitä vain satunnaisesti.

Eräältä paikkakunnalta kerrotaan, etteivät nuoret vietä aikaa hiihtokeskuksissa muuten kuin sopivien harrastusten parissa. Toinen vastaaja eri kunnasta taas kertoi, että hiihtokeskukseen mennään myös pelkästään ”bilemielessä”.

”Joku nuori saa aina tarvittaessa jostain vuokrattua mökin ja sinne löytää tiensä illan mittaan yleensä noin kymmenen – viisikymmentä nuorta mökin koosta riippuen.”

”Alkoholin käyttö keskittyy alueelta vuokrattaviin mökkeihin joissa biletetään viikonloppuisin.”

Mökkibileet ovat ainakin kahden vastaajan mukaan paikkoja, joissa nuoret viettävät aikaansa. Tällainen nuorison juhlimisen muotoa saattaa esiintyä myös muissa hiihtokeskuksissa. Mökkibileitä ei välttämättä tiedosteta, jos toiminnasta ei ole aiheutunut häiriötä sivullisille ja näin tieto alaikäisten nuorten juhlimisesta ei ole tavoittanut esimerkiksi poliisia.

6.1.3. Afterski ja alkoholinkäyttö

Eräältä paikkakunnalta kerrottiin, että he kokevat alkoholin käytön vähäisimpänä ongelmana ja pitävät rinneravintoloissa tapahtuvaa ilkivaltaa ja näpistelyä suurempana ongelmana. Muut vastaajat kertovat käyttäytymismallin vaikuttavan nuoriin, sillä nuoret näkevät hiihtokeskuksissa valitettavan paljon alkoholin käyttöä.

” Myös erilaiset huumausaineet ovat helpommin saatavilla nuorille kun keskus räjähtää eloon sesongilla.”

Muutamit paikkakunnat ovat pitäneet nuorille limudiscoja. Nyt hiipumassa olevien discojen suosio ei hiihtokeskuksissa noudata nollatoleranssia.

”Keskuksessa järjestettävät diskot vetävät nuoria puoleensa, vaikka ovat ns. ”päihitteettömiä”, niin tähän asti käytäntö on ollut se, että jos pysyt sen verran pystyssä että osut oven reikään niin sisään vaan.”

6.1.4. Ulkopaikkakuntalaiset ja nuorisotyö

Osa vastaajista ei koe ulkopaikkakuntalaisia kohderyhmäkseen, koska hiihtokeskukset ovat kunnan keskustasta niin kaukana. Yleisesti koetaan myös, että ulkopaikkakuntalaiset eivät kuulu varsinaiseen kohderyhmään, mutta voivat osallistua alueella järjestettäviin tapahtumiin.

”Hiihtokeskukset ovat keskustasta sen verran kaukana, että emme koe heitä kohderyhmäksemme.”

”Järjestämme toimintaamme ensisijaisesti oman kuntamme nuorille.”

”Ulkopaikkakuntalaiset nuoret voivat osallistua nuorisotoimen toimintaan. Varsinainen kohderyhmä se ei ole.”

Yksi vastaajista kertoo, että ulkopaikkakunnilta tulevat nuoret kuuluvat myös kohderyhmään ja että alueelta löytyy myös nuorisotila, joka on avoinna sekä paikkakuntalaisille että ulkopaikkakuntalaisille nuorille.

”Tavoittaisimme enemmän nuoria mikäli tilat olisivat ns. räjähdyspisteessä missä kaikki muukin tapahtuu. ”

Alueen kokonaisvaltainen kehittäminen koetaan hiihtokeskuskunnissa tärkeäksi asiaksi. Hiihtokeskuksia pidetään positiivisena asiana koko kunnan elinkeinoa ja työllisyyttä tarkasteltaessa.

”Hiihtokeskus luo työllisyys- ja harrastusmahdollisuuksia paikkakunnallemme.”

”Tunturialueet ovat meidän kunnassa elinehto, joten enemmän se on positiivinen asia koko kunnan elinkeinoa ja työllisyyttä silmälläpitäen. Monet nuoretkin saavat sesonki- ja viikonlopputyötä hiihtokeskuksissa.

7. POHDINTA

7.1. Nuorisotyön tarve

”Nuoret ja lapset näkevät valitettavan paljon alkoholinkäyttöä ja humalaisia jo päiväsaikaan rinteissä. Se ei voi olla vaikuttamatta lasten ja nuorten asenteisiin.”

Hiihtokeskuksissa käy etenkin sesonkiaikana paljon väkeä. Illan tullen usean monet vaihtuvat tanssikenkiin ja juhlat voivat alkaa. Päivät kuluvat usein rinteessä tai muiden talviaktiiviteettien parissa. Sitä mitä isot edellä, niin pienemmät perässä - lausahdus tuntuu pätevän myös tässä tapauksessa.

S. Tuomikoski-Koukkulan kirjoittamassa artikkelissa ”Lapistako humaltuneet tytöt?” on tutkittu alaikäisten nuorten ja etenkin tyttöjen alkoholin käyttöä lapin kunnissa. Tutkimus pohjautuu vuosina 2004 ja 2006 tehtyihin kouluterveyskyselyihin ja nuorten terveystapatutkimukseen. Tutkimuksessa kerrotaan, että Lapin kunnat ja niiden asukkaat ovat alkoholin myyntitilastojen mukaan erityisen janoista kansaa. Myyntiä Lapin alueella nostavat kiihtynyt rajapaikkakuntien myynti sekä turismi. Alkoholin tilastoitu kulutus jatkaa kasvuaan, mutta humalajuominen nuorten keskuudessa on kuitenkin Tuomikoski-Koukkulan mukaan vähentynyt. Vuosien 2004 ja 2006 terveystietokyselyjen vastaukset osoittaisivat nuorten kuukausittaisen humalajuomisen vähentyneet etenkin Kittilässä, jossa vuonna 2004 itsensä kerran kuukaudessa humalaan joi nuorista yli kolmannes, mutta vuonna 2006 enää alle kymmenesosa. Kasvava kehitystrendi alkoholin myynnissä ja kulutuksessa ei siis kyseisen tutkimuksen mukaan ole siirtynyt ainakaan Kittiläläisten nuorten keskuuteen. (Orjasniemi, Tiuraniemi 2009, 139–154)

Kaksi vuotta myöhemmin, vuonna 2008 tehdyssä Kittilän, Muonion ja Enontekiön turvallisuussuunnitelmassa ”Turvallisuus on kaikkien yhteinen juttu” käy kuitenkin ilmi, että kyseisten kuntien alueella nuorten päihteiden käyttö on lisääntynyt ja siitä ollaan huolissaan. Suunnitelmassa kerrotaan, että alueilla tulisi suunnata voimavaroja

lisää nuorisotyöhön. Turvallisuussuunnitelmassa on toimenpide-ehdotuksissa esitetty, että nuorille tulisi järjestää enemmän nuorisotoimintaa, jonka avulla nuoria pyrittäisiin saamaan pois ravintoloista. Myös valistusta nuorille ja heidän vanhemmilleen haluttaisiin suunnitelman mukaan lisätä. (<http://www.turvallisuussuunnittelu.fi/uploads/2obsdol.pdf>, 16.10.2010)

Myös opinnäytetyöhömmä tekemistä haastatteluista voi päätellä, että Kittilän kunnan alueella esiintyy edelleen alkoholin käyttöä nuorten keskuudessa. Kunnan nuorisontyöntekijän mukaan lapset ja nuoret, jotka asuvat hiihtokeskuksissa omaksuvat todella helposti elämäntyylin, jota turistit elävät ollessaan siellä lomalla.

Alkoholin tilastoitu kulutus Lapissa oli vuonna 2003 9,5 litraa ja vuonna 2007 12,3 litraa asukasta kohden. Kasvun ollessa 23 prosenttia on se maan keskimääristä kulutusta kohden reilusti enemmän (15 %). Huomattavan suuri osuus tilastoidusta tutkimuksesta johtuu turismista. Lapin matkailupaikkakunnista Kittilässä ja Inarissa alkoholin kulutus on ollut suurinta asukasta kohden. Nuorten juomatapoihin vaikuttavat merkittävästi kulttuurissa vallitsevat normit ja asenteet. Aikuisten runsas alkoholinkäyttö vaikuttaa väistämättä myös nuorten alkoholiasenteisiin. Raitis ympäristö ja etenkin raittiit vanhemmat suojaavat nuorta alkoholin käytöltä. (Orjasniemi, Tiuraniemi 2009, 48, 53)

Haastatteluista saamiemme vastausten perusteella voidaan todeta, että nuorisotyötä tarvitaan lähinnä Lapin suurimmissa hiihtokeskuksissa. Sesonkiaikoina keskusten herätessä eloon olisi tärkeä muistaa myös nuoret.

7.2. Nuorisotyön kehittäminen

Maamme suurimmissa hiihtokeskuksissa nuorisotyön tarve on ilmeinen. Varsinkin sesonkiaikoina näemme nuorisotyön tekemisen hiihtokeskuspaikkakunnilla erittäin tarpeelliseksi. Hiihtokeskusten vaikutukset hiihtokeskuspaikkakuntiin tasapainoisina kasvuympäristöinä lapsille ja nuorille ovat selvästi nähtävillä. Kaupallistunut hiihtokeskusympäristö tarjoaa lasketteluun lisäksi runsaasti virikkeitä aikuisille ja pienemmille lapsille. Nuorien tarpeisiin sopivissa, rinteiden ulkopuolisissa vapaa-aika- ja nuorisotyöpalveluissa, olisi kuitenkin vielä kehittämisen varaa. Hiihtokeskusten ilmapiirissä nuorten on tavanomaista helpompi löytää itsensä aikuisten maailmasta – liian aikaisin.

Opinnäytetyössämme käy ilmi se, että hiihtokeskusten viihteellinen ympäristö vaikuttaa alueella elävien lasten ja nuorten elämään. Etenkin ne nuoret, jotka asuvat keskuksissa tai niiden välittömässä läheisyydessä, näkevät varsinkin sesonkiaikaan runsaasti juhlamista ja alkoholin käyttöä. Hiihtokeskusten kehittyessä tulisi kuntien myös miettiä tarkkaan sitä, kuinka kehityksen vaikutukset näkyvät nuorissa. Nuorisotyöpalvelujen järjestäminen ainakin hiihtokeskusten vilkkaimpaan sesonkiaikaan olisi suotavaa. Nuorisotoimintaa tulisi myös markkinoida niin, että toiminnan löytäisivät paikkakuntalaisten lisäksi myös alueelle matkaavat nuoret.

Resurssit nuorisotyöhön ovat rajalliset, mutta osansa nuorisotyöhön voisivat mahdollisesti antaa myös alueella toimivat yksityisen sektorin matkailupalvelutuottajat ja kolmannen sektorin toimijat. Nuoret ovat voittoa tavoittelevalle yksityiselle sektorille tulevaisuuden maksavia asiakkaita, joten nuorten hyvinvoinnin tukeminen hyödyttää sekä nuoria että nuorisotyöhön panostavia yrityksiä. Voittoa tavoittelemattomalle kolmannelle sektorille nuorisotyö hiihtokeskuksissa voisi olla uusi aluevaltaus vapaaehtoistyön kentällä. Yhtenä mahdollisuutena näemme myös Humanistisen ammattikorkeakoulun toimivana yhteistyökumppanina. Emme näe mahdottomana ajatuksena esimerkiksi työharjoittelujaksojen suorittamista hiihtokeskusten toimintaympäristössä.

Esimerkki hiihtokeskuksissa tehtävästä nuorisotyöstä on jo olemassa. Kittilässä Sirkan kylässä toimii tällä hetkellä Kittilän kunnan ylläpitämä nuorisotila Nozki, joka on avoinna niin kunnan omille nuorille kuin paikkakunnalla vieraileville nuorille. Nozki tarjoaa muun muassa yökahvilatoimintaa. Haastattelemamme Kittilän kunnan nuorisotyöntekijä kertoi, että nuorisotila Nozki tavoittaa nuoria. Nozkin sijainti on kuitenkin nuorisotyöntekijän mukaan hieman huono, koska hiihtokeskuksesta nuorisotilalle on matkaa parisen kilometriä. Jos tila sijaitsisi lähempänä keskuksen muita palveluita, tavoittaisi se mitä todennäköisimmin suuremman joukon nuoria. Yritimme etsiä nuorisotila Nozkista tietoa myös Kittilän kunnan sivuilta, josta tietoa löytyi vain hyvin niukasti sekä hiihtokeskuksen omilta sivuilta, josta tietoa Nozkista ei löytynyt lainkaan. Nozkin toimintaa voisi kieltämättä kehittää vielä markkinoinnin osalta. Kaikesta huolimatta Nozkin toiminta on jo nyt hyvä esimerkki nuorisotyön kehittämisestä hiihtokeskuksissa.

Asenteet ja arvot siirtyvät vanhemmilta nuoremmille. Varsinaisen nuorisotyön ohella olisi tärkeää myös muistuttaa hiihtokeskuksissa matkaavia aikuisia siitä, millaista esimerkkiä he toiminnallaan näyttävät lapsille ja nuorille. Hiihtokeskukset ovat kuitenkin ennen kaikkea paikkoja, joihin mennään talvisin nauttimaan lumesta ja sen suomista harrastusmahdollisuuksista.

Hiihtokeskuksissa tapahtuva nuorisotyö vaatii vielä tutkimusta ja kehittelyä. Nuorisotyö tunturien varjoissa on vielä lapsenkengissään, mutta mahdollisuudet nuorisotyön toteuttamiseen ovat olemassa, kuten esimerkiksi Iso-Syötteellä toteuttamamme projekti osoitti. Jatkotutkimuksena omalle tutkimuksellemme voitaisiin luoda esimerkiksi toimiva nuorisotyön toimintamalli hiihtokeskuksille.

”Pikku Myy seisoi mäellä ja huusi ilosta ja ihailusta. Hän oli rikkonut tynnyrin ja kiinnittänyt kenkiensä pohjiin pari lautaa.

– *Nyt minä tulen! hän huusi.*

Hetkeäkään epäröimättä pikku Myy hurautti suoraan mäkeä alas. Muumipeikko katsoi yhdellä silmällä ja näki että hän kyllä selviäisi. Hänen pienet kiukkuiset kasvonsa olivat iloisen varmat ja jalat sojottivat jäykkinä kuin tikut”

8. LÄHDELUETTELO

Aaltonen, Marjo, Ojanen, Tuija, Vihunen, Riitta & Vilén Marika 2003. Nuoren aika. WSOY

Cederlöf, Petri 2007. Nuorisotoimet rakennemuutoksen kynnyksellä. Selvitys kunnallisen nuorisotyön asemasta ja haasteista kunta – ja palvelurakenteen uudistuksessa, sekä Humanistisen ammattikorkeakoulun tutkimus – ja kehitystyöstä. HUMAK, Helsinki.

Cantell, Matti (toim.) Työryhmä: Cantell, Matti, Lappalainen, Rilli, Salmio, Tiina, Varis, Tuovi. Monikulttuurisen nuorisotyön käsikirja. Allianssi, LK-kirjat. ISBN 951-627-295-9. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Erkinheimo, Anne-Elina 2006. Rakkari lökäpöksyjä vai aika velikultia! Tutkimus lumilautailuelokuvista nuorisokulttuurin luojana. Humanistinen ammattikorkeakoulu, opinnäytetyö, Tornio

Eskola, Jari & Suoranta, Juha: *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*, Tampere: Vastapaino, 1998. Sekä painos 2000, miten se merkataan?

Huoponen, K. Peltonen, H. Mustalampi, S. Koskinen-Ollonqvist, P. 2002. Päähteiden käytön ehkäisy. Hakapaino Oy.

Järvinen, Ninna & Vilppola, Sanna 2000. Ukkohalla-laskettelukeskuksesta matkailukeskukseksi. Kemi- Tornion ammattikorkeakoulu, opinnäytetyö. Tornio

Kemppinen, Pertti 1999. Nuoriso 2000 Nuorisotyön käsikirja. Hakapaino Oy.

Koski, Pasi & Tähtinen Juhani. Nuorisotutkimus 1/2005, artikkeli ”Liikunnan merkitys nuoruudessa”

Kylmänen, Petri 2005. Kun kaikki muutkin...Nuorten ehkäisevä päihdetyö. Kustanneosakeyhtiö Tammi. Helsinki

Puuronen, Vesa 2000. Johdatus nuorisotutkimukseen. Vastapaino Tampere.

Raitakari, Suvi & Virokannas, Elina (toim.) 2009. Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Puheenvuoroja asiantuntijuudesta, käytännöistä ja kohtaamisista. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 96.

Sunniva Strömnes, Peetu Peloton – Olympiahopeaa voittanut lumilautailija, City lehti, 21/2010

Tuulentie, Seija (toim.) Turisti tulee kylään. Matkailukeskukset ja lappilainen arki), Gummerus kirjapaino Oy, Jyväskylä 2009

Valkonen, Jarno & Veijola, Soile (toim.)2008. Töissä tunturissa. Ajatuksia ja kirjoituksia matkailutyöstä. Lapin yliopistokustannus. Rovaniemi.

Vehviläinen, Jukka. Moniammatillinen nuorisotyö. Yksinäisten sankareiden ajasta tiimityöhön. Sarja C. Oppimateriaalit 2/2002, Nykypaino Oy

Yhteisöt ja yhteistyö- luentomuistiinpanot, 23.3.2009, Pirkko Salo, Lehtori, Tornion kampus, Humanistinen Ammattikorkeakoulu

Nuorisotyön perinteen tallentaminen – projekti. Nuorisotyön vuosikymmenet. Elna Hirvonen: Nuorisonohjaajakoulutuksesta maisterituotantoon / Från ungdomsledareutbildning till produktion av magistrar. Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2004

Kolkka, Marjo, Mantela, Jaana, Holopainen, Anne, Louhela, Juhani, Packalén Leena & Kaisvuo Terhi 2009. Yhteiskunnallinen osaaminen. Haaste ja tehtävä. Hakapaino Oy.

Orjasniemi, Tarja, Tiuraniemi, Olli (toim.), 2009. Rajua, rujoa ja raitista Alkoholin käyttö lapissa. Juvenes Print. Tampere

Pylkkänen, Sanna, Viitanen, Reijo, Vuohelainen, Elsi (toim.) Mitä on nuorisualan ehkäisevä päihdetyö? Laadukkaan päihdekasvatuksen tukimateriaali. Preventiimi – nuorisualan ehkäisevän päihdetyön osaamiskeskus 2009. Humanistinen ammattikorkeakoulu sarja C. Oppimateriaaleja.

Nieminen, Juha 2008. Vastavoiman hahmo – Nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala, Tommi, Sell, Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Hakapaino Oy, Helsinki.

Aaltonen, Kimmo 2008. Liikunta nuorisokulttuurina. Teoksessa Hoikkala, Tommi, Sell, Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Hakapaino Oy, Helsinki.

Jokinen, Heikki (toim.) Laatutähteä tavoittelemassa. Ehkäisevän päihdetyön laatuksiteerit. Stakes, Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Päihdetyö-ryhmä. Kuopio ja Helsinki 2006.

Reasons: A Ski Documentary (elokuva) Poor Boyz Productions 2008

First Descent - The story of the snowboarding revolution. (elokuva) Sandrew Metronome Distribution Finland Oy, 2005/2006

Digistyles, All In One Hole (elokuva) 2007

<http://www.turvallisuussuunnittelu.fi/uploads/2obsdol.pdf> 13.10.2010

www.preventiimi.fi 11.10.2010

<http://www.alli.fi/alli/strategia/2.html>, 11.10.2010

<http://www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Hiihtokeskuksissa+kova+ty%C3%B6voimapula/1135233404506>, 28.4.2009

<http://www.alli.fi/alli/strategia/1.html>, 17.10.2010

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/22987/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201002241276.pdf?sequence=1> 21.10.2010

<http://www.ski.fi/tiedotteet>, 22.10.2010

<http://www.savonsanomat.fi/mielipide/mielipidekirjoitukset/laskettelukulttuuri-on-kriisiss%C3%A4/50789>, 1.11.2010

9. LIITTEET

Haastattelu

Hei,

Olemme kaksi Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogi-opiskelijaa Tornion kampukselta. Teemme opinnäytetyötä aiheesta ”Nuorisotyön tarve hiihtokeskuksessa”.

Tällä opinnäytetyöhön liittyvällä haastattelulla haluamme selvittää, mitä vaikutuksia hiihtokeskuksilla on kuntien nuorisotyöhön. Vastauksenne ovat meille tärkeitä luotettavan tuloksen aikaansaamiseksi. Haastattelut käsitellään anonymisti, ja hävitetään puhtaaksikirjoituksen jälkeen.

Jos tunnette, että työpaikallanne joku toinen henkilö olisi parempi vastaamaan haastatteluamme, niin voisitteko välittää tämän viestin hänelle?

Toivomme saavamme vastaukset mahdollisimman pian.

Haluamme jo etukäteen kiittää arvokkaista vastauksistanne!

Ystävällisin terveisin:

Sanna Sorvoja, sanna-marjaana.sorvoja@humak.edu p. 040 7646 208

Pauliina Tiiri, pauliina.tiiri@humak.edu p. 040 5195 200

HUMAK, Tornion kampus

Ohjeita vastaamiseen:

Luethan kysymyksen huolella.

Vastaathan tarkasti ja totuudenmukaisesti.

Mitä yksityiskohtaisempia vastauksia saamme, sitä enemmän niistä on hyötyä tutkimukseemme.

NUORISOTYÖN TARVE HIIHTOKESKUKSESSA

1. Miten hiihtokeskus on vaikuttanut teidän kunnassanne/kaupungissanne tehtävään nuorisotyöhön? Miten kuvailisitte hiihtokeskuksen vaikutusta kuntanne/kaupunkinne nuorisotyöhön?
2. Viettävätkö paikkakuntanne nuoret aikaansa hiihtokeskuksessa?
3. Hiihtokeskuksiin liitetään usein afterski ja alkoholinkäyttö. Koetteko, että tällainen käyttäytymismalli vaikuttaa nuoriin ja heidän alkoholin käyttöön hiihtokeskuksissa?
4. Koetteko ulkopaikkakuntalaiset nuoret, jotka viettävät runsaasti aikaa (viikonloput, hiihtolomat jne.) alueenne hiihtokeskuksessa kohderyhmäksenne?
5. Muita mahdollisia kommentteja?

Kyselyn voitte palauttaa sähköpostilla osoitteeseen: sanna-marjaana.sorvoja@humak.edu tai pauliina.tiira@humak.edu.